

Влада Републике Србије донела одлуку
о усклађивању војних пензија

ДУГО ОЧЕКИВАНИ РАСПЛЕТ

Министар Александар Вулин рекао је да ће војни пензионери у просеку добити око 300.000 динара

Безмало осам година око 57.000 корисника војне пензије и њихових поптомака, у управном и парничном поступку, доказивали су да, у складу са законом, треба да буду изједначени са осталим пензионерима којима су од 1. јануара 2008. године месечне принадежности усклађене за 11,09 одсто. Била је то тешка, исцрпљујућа, одлучна и на прописима заснована административно-правна битка, вођена под диригентском палицом Удружења војних пензионера Србије, које је максимално ангажовало умне и материјалне потенцијале да би доскочило свим замкама администрације и настојањима да се то право оспори.

Министри Александар Вулин и Братислав Гашић, државни секретар Негован Станковић и директор РФ ПИО Драгана Калиновић информисали су 9. новембра чланове Удружења војних пензионера Србије о Закључку Владе Републике Србије да се пензије ускладе од 2008. године и о начину реализације тог обимног посла.

Високи гости су имали прилику да чују од председника

УВПС Љубомира Драгањца које су повољне стране Владине одлуке, а које неповољне.

Према слову Закључка корисници војне пензије ће почетком децембра примити прву увећану пензију. Онима који се одреде да обуставе тужбе, а и корисницима војне пензије који нису код надлежних судова покренули поступке, на основу уговора о вансудском поравнању закљученим најкасније до 10. децембра 2015. године, биће исплаћен закинути део принадежности, у јануару 2016. године. Остали војни пензионери примиће припадајући део војних пензија по окончању парничног судског поступка.

Удружење војних пензионера Србије ће у наредном периоду, посредством сајта (www.uvps.rs) и на друге начине, пре свега усменим информисањем, обавештавати кориснике војне пензије о току реализације Закључка Владе Републике Србије.

У наставку овог прилога објављујемо информације које су биле познате закључно са 11. новембром ове године. **3. П.**

Закључак Владе Републике Србије о усклађивању војних пензија

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС и 44/14), на предлог Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Влада доноси ЗАКЉУЧАК

1. Влада је сагласна да Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање изврши усклађивање пензије корисницима војних пензија остварених до 31. децембра 2007. године, и то тако што ће на пензије увећане од 1. јануара 2008. године за проценат усклађивања 4,21 % утврђен Одлуком о усклађивању војних пензија за 2007. годину („Службени војни лист, број 13/08), применити проценат усклађивања од 6,57 %, чиме се обезбеђује да укупно усклађивање пензија на месец децембар 2007. године износи 11,06 %, што је увећање у складу са чланом 75. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, број 85/05).

Исплата усклађеног износа пензије из става 1. ове тачке вршиће се почев од исплате пензија за новембар 2015. године.

2. Влада је сагласна да Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање једнократно исплати разлику између усклађе-

ног износа пензије из тачке 1. овог закључка и исплаћеног износа пензије корисницима војних пензија, почев од пензије за месец јануар 2008. године закључно са пензијом за месец октобар 2015. године, валоризовану применом индекса цена на мало, односно индекса потрошачких цена од месеца у коме је требало да буде извршена свака појединачна исплата овако усклађеног износа пензије.

Једнократна исплата из става 1. ове тачке извршиће се корисницима војних пензија који прихвате исплату на начин утврђен овим закључком, након закљученог уговора о вансудском поравнању, у јануару 2016. године.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавестиће кориснике војних пензија о утврђеном припадајућем износу и начину исплате разлике из става 1. ове тачке и позвати их да у примереном року закључе вансудско поравнање, како би исплата могла бити реализована до рока утврђеног у ставу 2. ове тачке.

3. Средства за исплату из тачке 2. Овог закључка обезбеђују се у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање.

4. Овај закључак, ради реализације, доставити Министарству финансија и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, које ће примерак овог закључка доставити Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање.

05 број 181-11689/2015

У Београду, 30. октобра 2015. године

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК
Александар Вучић, с. р.

Саопштење УВПС у вези са ванредним усклађивањем војних пензија

НЕ ОДУСТАЈАТИ ОД ТУЖБИ

У Закључку Владе Републике Србије за усклађивање пензија стоји да ће се извршити усклађивање пензија корисницима војних пензија остварених до 31. децембра 2007. године, и то тако што ће на пензије увећане од 1. јануара 2008. године за проценат усклађивања 4,21 одсто утврђен Одлуком о усклађивању војних пензија за 2007. годину („Службени војни лист, број 13/08), применити проценат усклађивања од 6,57 одсто, чиме се обезбеђује да укупно усклађивање пензија на месец децембар 2007. године износи 11,06 одсто, што је увећање у складу са чланом 75. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС,” број 85/05).

Међутим, један број корисника војне пензије поставља питање зашто се усклађивање врши по стопи од 6,57 одсто, наводећи да је укупно повећање 11,06 одсто, а ако се рачуна да је извршено усклађивање од 4,21 одсто, онда рачунају да би проценат усклађивања могао да се добије простим одузимањем 11,06 минус 4,21 одсто, па би се добила бројка од 6,85 одсто.

У закључку Владе РС тачна је цифра 6,57 одсто, јер када се вредност бода 9,02 динара увећа за 4,21 одсто добија се вредност бода 9,40 динара, по којем је у јануару 2008. године исплаћивана пензија. Ако се вредност бода од 9,40 динара увећа за 6,57 одсто (према закључку Владе РС) добија се вредност бода 10.01758. Када се вредност бода 9,02 динара увећа за 11,06 одсто, добија се вредност бода 10.01761, што је до треће цифре децималног броја иста вредност. У оба случаја, заокруживањем на три децимале, добија се вредност бода од 10,018.

Удружење ће и даље заступати став да се 11,06 одсто примени на вредност бода од 9,40 динара. С тим у вези се очекује и одлука Уставног суда Србије на многобројне уставне жалбе.

Удружење препоручује корисницима војне пензије да не одустају од тужби, због тога што тога што Фонд ПИО не надокнађује трошкове судског процеса и адвоката, а ни затезне камате.

Детаљнија образложења Удружење ће саопштити за два до три дана, после проучавања свих валидних чињеница.

Министри Вулин и Гашић о ванредном усклађивању војних пензија

ВЛАДА ОБЕЗБЕДИЛА 24 МИЛИЈАРДЕ ДИНАРА

У Свечаној сали Дома Војске Србије у Београду 9. новембра је одржано информисање чланова Удружења војних пензионера Србије о одлуци Владе Србије да се од 1. новембра 2015. године ускладе војне пензије. Представницима војних пензионера из свих крајева Србије обратили су се министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин, министар одбране Братислав Гашић, директор РФ ПИО Драгана Калиновић. Скупу су присуствовали и државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Нергован Станковић и председник Управног одбора Републичког фонда ПИО Бранислав Митровић.

Министар Вулин је рекао да ће новембарске пензије војних пензионера бити увећане за од 11,06 одсто по вредности бода од 9,02 динара. Током јануара једнократно ће бити исплаћена разлика у војним пензијама од 1. јануара 2008. године за све оне који се сагласе са исплатом основног дуга, увећаног за раст трошкова живота. Практично, просечно ће војни пензионер примити око 300.000 динара на име увећања пензија од 1.1. 2008. до 1. новембра 2015. године. За те потребе Влада Србије је обезбедила 24 милијарде динара, без додатног задуживања и без потребе за ребалансом буџета.

Министар Гашић је војним пензионерима пренео да је држава могла снаге да исправи грешке оних који су тај дуг направили и да ће све обавезе према војним пензионерима у складу са законом бити намирене.

Директорка РФ ПИО Драгана Калиновић обавестила је присутне да ће сваком војном пензионеру наредних дана стићи упитник за изјашњавање на који начин желе да реше закинути део војних пензија.

Председник Удружења војних пензионера Србије Љубомир Драгањац рекао је да је увећање пензија од 1. новембра 2015. године и почетак исплате од 6. децембра 2015. прихватљиво. Такође је истакао да је прихватљив и обрачун и исплата целокупног дуга у једној рати, за све оне који нису покренули судски спор. Могућност да се судски спор прекине или настави по одлуци сваког појединца је реална и остварљива. Повољно је то што ће се исплатити дуг и за период који су судови одбацили због застарелости.

„Корисници војне пензије који нису поднели тужбе и поред изнетих повољности су ипак оштећени ускраћивањем затезне камате. Неповољно је и то што се пензије увећавају на вредност децембарског бода од 9,02 динара, чиме ће уместо 11,06 одсто повећање износити 6,85 одсто, или 38 одсто мање, истакао је Драгањац.

Председник УВПС је обавестио присутне да је Уставном суду упућено више стотина уставних жалби које још увек нису решене. Измена закона о усклађивању пензија ступила је на снагу 1. јануара 2008. године и вредност општег бода је тада износила 9,40 динара и по мишљењу Удружења на тај износ бода требало је извршити ванредно повећање пензија за 11,06 одсто као за све остале пензионере.

„Сматрамо да је непримерено искоришћена и злоупотреба службеног положаја бившег министри одбране и директора Фонда за СОВО, када су одбили да изврше усклађивање пензија од 1. септембра 2007. године, јер је укупно повећање плата професионалних лица у 2007. години било веће од пет одсто (7,4 одсто). Удружење ће ове и друге проблеме наставити да решава преко институција система легитимним путем и достојанствено, рекао је Драгањац.

Министрима и осталим званичницима захвалио је члан Главног одбора Скупштине УВПС генерал-потпуковник у пензији Марко Негованић

Са 9. седнице Главног одбора Скупштине УВПС

ОДГОВОРИ НА СВЕ ИЗАЗОВЕ

Раније него што је планирано, због актуелне ситуације у вези са нарушеним правима војних пензионера, скуп функционера протекао је у знаку анализа и синтеза и доношењем далекосежних одлука

Већина одлука донета је једногласно

У Дому војске у Београду 23. октобра одржана је Девета седница ГлОд Скупштине УВПС у проширеном саставу, на којој су разматрани стање и проблеми у погледу остваривања права на ванредно усклађивање пензије за 11,06 одсто, затим је анализирана ситуација и донета одлука о упућивању представке Европском суду за људска права поводом Решења Уставног суда Србије да нема основа за покретање поступка за утврђивање уставности Закона о привременом уређивању начина исплате пензија. Уследила је информација, па расправа о колективном осигурању корисника војне пензије, а разматрана су и друга горућа питања војнопензионерске популације.

Седницом је председавао председник УВПС Љубомир Драгањац, који је на веома аналитичан начин изнео прегршт чињеница о свему што тишти војне пензионере, наводећи могуће токове одвијања догађаја, али и све аргументе на који начин Удружење може да помогне и заштити војнопензионерску популацију. Колико је био важан тренутак у коме се одржавао скуп, може се закључити и по чињеници што су на седницу позвани и представници градских и општинских организација УВПС. Још само мали број људи, па би седница попримила обележје ванредне скупштине.

Ако би се svelo све оно што је Љубомир Драгањац рекао као увод за расправу о најважнијим проблемима пензионисаних официра и подофицира, односно корисника војне пензије, могло би се рећи да се Удруже-

ње припрема за праве одговоре на све изазове. Јер, уз мале помаке, ништа се значајније није догодило на плану административно-правне борбе за незаконито урушавање права људи који су часно, достојанствено, храбро и истрајно служили своме народу и држави.

Просто је невероватно да су се поједини државни чиновници оглушили о законе и о упорна настојања војних пензионера да докажу да су им неоправдано ускраћена стечена и на прописима заснована права. Њутање администрације, одуговлачење судова и непоступање надлежних државних органа, пре свега Републичког фонда ПИО по одлукама Уставног суда Србије, само су неке од карактеристика актуелног процеса.

Шта су рекли врхунски правници

Удружење је свим легалним и легитимним средствима покушало да из званичних извора сазна шта то држава смера када су у питању војни пензионери, то јест усклађивање месечних принадажности, као је то учињено за све оне који су стекли пензију у Србији, изузев оних који су носили војну униформу. Врхунски правници су се већ више пута изјаснили да је реч о типичној дискриминацији једне друштвене групе. Да је време које је потрошено на проналажење полуочињеница, којима би могло да се оспори право војних пензионера, утрошено на проналажење путева како објективно може

да се реши тај проблем реши, било би мање жучи, рањених душа, трошкова, а створила би се и значајније повољнија друштвена клима. Овако, на истеку осме године, од када су окрњена права више десетина хиљада људи, опоре најаве, поновљене већ више пута, делују као уобичајена пракса да се решавање проблема одложи.

Међутим, после оглашавања највиших званичника Владе Републике Србије, у последњих годину дана, учињени су помаци пре свега када је реч о сагледавању димензија проблема, али и у проналажењу извора у буџету да се поступи онако како је то определило независно судство.

- На која све врата нисмо закуцали да сазнамо какво се решење спрема за војне пензионере, али званичним путем нисмо могли да дођемо до података. Не знам откуд толика тајанственост. Реч је о изузетно важном животном питању које хитно тражи одговор надлежних. Председник владе је рекао да су војни пензионери олпљачкани. То је тачно. Апсолутно олпљачкани. Само у основном дугу остали смо без укупно 14 пензија у ових осам година. Ко то може да живи више од годину дана без пензије, истакао је председник Драгањац.

Представници војних пензионера су обавештени да се поуздано зна да ће ускоро војне пензије бити усклађене за 6,85 одсто, а не за 11,09, како чињенице говоре. Разуме се да би то била само прва фаза у исправљању „криве Дрине“. Очекује се да у међувремену Уставни суд Србије реши бројне уставне жалбе у којима су војни пензионери захтевали вредност бода од 9,40 динара, како је једино исправно и да се дуг исплати за период од 1. 1. 2008. године, а не само три године уназад, како пресуђују основни судови.

Тренутно царује неправда у којој често људи постављају питање војним пензионерима шта они заправо хоће. Одговор је једноставан: војни пензионери хоће само оно што су други добили и ништа више.

Само праведно решење је коначно

По свему судећи, ако би Уставни суд донео одлуку да војним пензионерима не слеђује усклађивање пензија за 11,06 одсто и да се односи само на три године од подношења тужбе, биће то изнуђени разлог за подношење претставке Европском суду за људска права.

На стотине пензионера није хтелo да тужи своју државу, ризикујући да никада не добију закниту део. На хиљаде је оних који нису дочекали да им се пензија усклади. Статистика неумитно говори о тежини војне професије. Наиме, у просеку војни пензионери живе краће од цивилних за читавих девет година.

Да ли ћемо дочекати време да се поштују закони и да се држави не стварају беспотребни трошкови, за које нико не одговара? Као илустрација нека послужи податак да је за динар основног дуга војним пензионерима од 2004. до 2007. године, на име камата, судских, адвокатских и трошкова вештачења исплаћено још два динара. С правом се питамо да ли је Србија толико богата држава да може себи такав „луксуз“ да приушти?!

Драган Петровић из Општинског одбора Пирот апеловао је да се властима, а и судству, још једном упуте докази да пензије треба усклађивати за 11,06 одсто.

Милутин Пантелић је навео да се и поред хиљада позитивно решених предмета Републички фонд ПИО жали на пресуде основних судова, чиме се процес све више одуговлачи. Навео је и чињеницу да једна уставна жалба чами у Уставном суду Србије већ 18 месеци.

Да ли је то могуће?! А таквих је жалби више десетина. По неким подацима: више стотина.

Мудри и часни Марко Неговановић поставио је питање разумног рока у коме судови треба да пресуде.

Вид Шарац се zaloжио да се упуту представка Међународном суду за људска права чим се стекну прописани услови.

На скупу се чула и истинита анегдота. Наиме, када је пракса била да Републички фонд ПИО, као следбеник Фонда за СОВО, исплати разлику закинутих пензија од 2004. до 2007. године и када су војни пензионери тражили потврде колика средства потражују, одуговлачила се законска обавеза. Међутим, чим је решено да разлику исплати Фонд за СОВО, Републички фонд ПИО ажурно је издавао потврде.

Најчешће спомињана реч у расправи по овој тачки дневног реда била је – дискриминација.

Расправа је закључена одлуком да се припреме закључци и да се, чим се стекну услови, усвоје и крене у њихову реализацију.

Веома горуће питање је и смањење месечних припадности према привременом закону о начину исплате пензија. И поред става Уставног суда Србије да тај закон није у сукобу са Уставом Републике Србије, војни пензионери сматрају да су судије више се бавиле како да оправдају донети закон, а не да анализирају да ли су му одредбе у супротности са највишим правним актом државе.

Охрабрују издвојена мишљења судија

Присутне је о садржају решења којим је одбачена уставна иницијатива УВПС и других организација и институција, информисано члан Извршног одбора ГО УВПС Остоја Поповић. Његово излагање осветлило је многе чињенице којима су се руководиле судије када су донеле овакву одлуку. Представљене су и чињенице којима су се послужиле четвороструке судије које су издвојиле своје мишљење.

После кратке а плодне расправе донета је одлука да се упуту представка Европском суду за људска права у Стразбуру. С тим у вези биће консултовани најстручнији правници. Појашњена је и дилема да ли је одлука Европског суда обавезујућа. Речено је да је апсолутно обавезујућа.

Разлог што се инсистира на представци је и чињеница што нигде није регулисано колико ће закон о смањењу пензија да траје. То би, теоретски гледано, могло да се отегне у недоглед. У расправи је поменуто и то да пензионери и запослени неједнако доприносе стабилизацији државних финансија, то јест да нису оптерећени сразмерно примањима, чиме се ствара још једна врста дискриминације. Апоострофирана је и изјава једног од званичника из државног врха који је мања издавања запослених у односу на војне пензионере оправдао чињеницом да војни пензионери нису потребна одела.

Колективно осигурање војних пензионе-

ИЗМЕЋУ ДВЕ СЕДНИЦЕ ГЛАВНОГ ОДБОРА

У Врању је поводом 22. године оснивања УВПС и 150. година доношења закона о војним пензијама у Кнежевини Србији одржана Свечана академија. Свечаности су присуствовале и делегације државних органа МО и Војске Србије стране делегације удружења пензионисаних старешина Румуније, Бугарске, Македоније, Републике Црне Горе и Републике Српске.

Велику помоћ у организацији свечаности пружили су: Војска Србије (Команда КоВ и Комада гарнизона Врање), Град Врање (Скупштина и градоначелник града, градско позориште и др.), ВУ „Дедиње“ у Врању, донатори Дунав осигурање, Банке Интезе и Првог паризана из Ужица.

Посебна захвалност одаје се граду Врању на обезбеђењу комплетног смештаја страних делегација о трошку града и ангажовању осталих структура у граду.

Постигнут је и велики медијски ефекат у овом делу Србије и Врању као културном центру. Активностима УВПС локална средства информисања телевизија и штампа дали су пун публицитет.

Од других активности посебном треба истаћи обележавање 22 година од формирања Градске организације УВПС Зајечар, на чијој свечаности су учествовале и регионалне делегације из Турн Северина – Мехединци и Крајеве из Републике Румуније и Видина из Републике Бугарске. То је био још један допринос међународној локалној сарадњи УВПС.

На основу Одлуке ГлОд сачињен је иницијални акт и достављен свим Оп-ГрОд организације УВПС за организацију и анимирање чланства УВПС за колективно осигурање од последица несрећних случајева код Компаније „Дунав осигурање“.

Одржане су редовне скупштине у организацијама УВПС Звездара, Бачка Паланка, Врачар и Рума. Скупштинама су присуствовали председник УВПС или чланови ИзОд ГлОд, информишући чланове УВПС о актуелним питањима и деловању УВПС на решавању горућих питања.

У вези са протестом који су 29. септембра организовале неке војнопензионерске организације у Београду, чланству је указано да УВПС није организатор протеста и да је ствар сваког појединца да ли ће на њему да учествује.

ра било је одређено као посебна тачка дневног реда. Деца преминулих војних пензионера често се обраћају Удружењу питањем да ли су њихови очеви били осигурани. Молили су за помоћ јер нису могли да „покрију“ све трошкове сахране.

С тим у вези Компанија „Дунав“, према оценама стручњака за осигурање, припремила је до сада најбољу понуду људима трећег доба који желе да се осигурају у случају несреће и губитка живота.

Катарина Момировић, из Компаније „Дунав“ одговарала је на питања присутних пензионера. Она је навела и могућност да се у истој акцији осигурају и чланови породице. Износ месечног издавања за осигурање, како је речено, поклапа се са вредношћу кутије цигарете или попијене лимунаде.

Удружење војних пензионера Србије ће у наредном периоду водити акцију осигурања својих чланова у свим градским, општинским и месним одборима. Сваки појединац биће у прилици да на посебном обрасцу да своју писмену согласност.

Председник Извршног одбора УВПС Зоран Вучковић обавестио је чланове ГО и председнике градских и општинских организација о стамбеној ситуацији. Навео је да је Удружење недавно упутило представку министру одбране у којој се указује на неравномерну расподелу станова по категоријама стамбених интересената. Удружење указује да су у додели станова фаворизоване поједине групе. Прошле године су то били цивили. Та тенденција је настављена.

Неопходна равномернија подела станова

Тренутно на стамбеном обезбеђењу 8.843 корисника војних пензија је без коначно решеног стамбеног питања. Од тога њих 3.167 је без икаквог стана, а више од 5000 нема коначно решено стамбено питање. Од укупно 19.991 лица без одговарајуће решеног стана у систему одбране (активни официри и подофицири, активни војни службеници и намештеници и пензионери) 56 процената „отпада“ на активна лица, а 44 на пензионисана. До 10. октобра, на целој територији Србије, подељена су 132 стана. Од тога 94 стана или 71 одсто активним лицима, а 38 стана корисницима пензија.

Активни официри који су добили станове у октобру имали су 723 до 710 бодова. Пензионисани официр на првом месту листе има 758 бодова, а још није добио стан. Значи, да би се у правима изједначили активни и пензионисани официри 30 наредних станова би требало доделити пензионерима. Недавно је активно цивилно лице са 696 бодова добило стан, а цивил у пензији са 747 бода још чека на стан. Да би се активни и пензионисани подофицири изједначили према бодовним листама, чак 70 наредних станова за поделу требало би да припадну пензионисаним подофицирима.

Према неким информацијама у Министарству одбране се припрема нови правилник о стамбеном обезбеђењу.

Каква ће стамбена ситуација бити у наредном периоду, питање је које заокупљује пажњу многих пензионера. Зна се да ће ускоро бити завршено 16 објеката на Бежанијској коси. Око 160 станова до сада није подељено. На рачун касарне у Земуну добиће се још 105 станова. Према подацима Управе за инфраструктуру МО до сада је локалним самоуправама продато 47 војних комплекса. До краја године се предвиђа и завршетак 15 станова у Ваљеву, Сремској Митровици, Краљеву Горњем Милановцу и Рашкој.

Према расположивим подацима до сада је подељено 80 бесповратних кредита у вредности од по 20.000 евра. Тренутно 223 лица чека на тај кредит. Управни одбор Фонда СОВО сваког месеца додели седам до осам кредита.

Звонимир Пешић

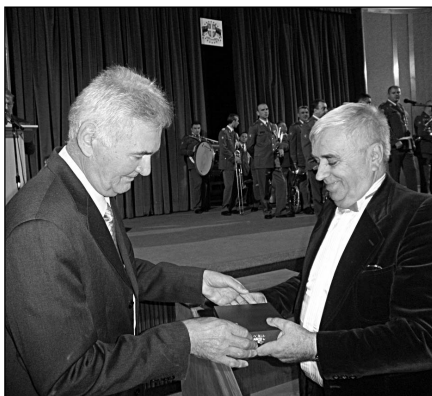
У Нишу обележено 22 године од формирања Организације УВП ПОСВЕЋЕНИ ЧОВЕКУ

Једна од најбројнијих организација Удружења војних пензионера Србије постала је позната по организованости и свакодневной административно-правној помоћи својим члановима. Ниска успеха протеже се на организовање културних и других садржаја за кориснике војних пензија

Свечаност градске организације УВП Ниш отпочела је интонирањем државне химне коју је извео Војни оркестар Копнене војске. Минутот ђутања одата је пошта преминулим пензионерима у минулих дванаест месеци. Импозантном скупу одржаном 23. октобра у Дому ВС Ниш обратио се потом председник ГО УВП Ниша мр Милутин Пантелић. Он је поздравио многобројне госте међу којима су били представници града Ниша, Команде КоВ, Команде 3. бригаде, Клуба генерала и адмирала Србије, команди других јединица, Војне болнице Ниш са доктором Миодрагом Станковићем на челу, Геријатријског центра, СПЦ, Фонда ПИО, „Агрикол банке“ Ниш, СУБНОР-а, друштава за неговање традиција ослободилачких ратова, Удружења Ратних и мирнодопских инвалида Књижевног клуба „Чегар“. Пантелић је посебно поздравио председника УВПС Љубомира Драгањаца и бивше председнике Градског одбора УВП Ниша Божицара Ђокића и Обрена Миленковића.

Тако је отпочела свечаност поводом 22 године од оснивања војнопензионерског удружења у Нишу и 150 година од увођења војних пензија у Србији.

Милутин Пантелић је потом подсетио да је удружење у граду на Нишави формирано 29. октобра 1993. године, честитаваши члановима Дан нишке организације. Навео је и опору истину да је пре 150 година у Кнежевини Србији донет закон о војним пензијама, 20 година пре него што ће се то учинити за цивилне пензионере, а ево пре три године неко је неразумним потезом оловке обрисао део надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника и војне пензионере, као једну од најобразованијих друштвених група, прикључио цивилним пензионерима. При томе се

Председник Љубомир Драгањац уручио је Повељу УВПС мр Милутину Пантелићу

КО ЦЕПА ОБАВЕШТЕЊА

У поздравној речи председник нишке организације војних пензионера Милутин Пантелић, на посредан начин, обавестио је скуп да су на огласним таблама поцепана многа обавештења о месту и времену одржавања Свечане академије.

У разговору са окупљеним војним пензионерима сазнали смо да је претходног дана виђен на делу један подофицир у пензији.

Просто да човек не поверује.

позвао на народну изреку да сила Бога не моли. Он је посебно нагласио да су у велици земаља војни пензионери под јурисдикцијом тамошњих министарстава одбране.

-Када сам пре неколико дана прочитао

говор којим сам вам се обратио пре годину дана, закључио сам да немам много тога новог да вама кажем. Организација је старија за годину дана. Нажалост и ми смо старији за годину дана. Шта смо добили за ових годину дана? Добили смо само извесна обећања. Рећићу вам да је учињен помак, али нам истовремено закидају где год могу. Мало ми то личи на ситуацију где нема закона. На једној седници Главног одбора УВПС рекао да смо ми војни пензионери покрадени од сопствене државе. Више од 13.000 наших колега није наплатило дуг од 2004. до 2013. године. У том случају је и држава сама себе покрала јер се на таксе и судске трошкове плаћало три пута више него самим војним пензионерима. Што се наплате 11,06 одсто тиче има извесних помака, али се колико нам је познато ради на томе да нам опет исплате што мање. Како рече песник: ћераћемо се још, пошалицом је закључио излагање Пантелић, пожелевши колегама добро здравље, личну о породичну срећу.

Нишки војни пензионери сваки пут када се најави долазак председника Љубомира Драгањаца одазову се у знатније већем броју него иначе, очекујући да сазнају нешто више о решавању проблема који их тиште.

-Срдечно вас поздрављам и честитам два велика јубилеја. И овом приликом анализирамо шта смо урадили и шта нам се дешавало. Захваљујем свима вама на успешности у раду на обављању статутарних и програмских задатака. Ваша организација постиже можда и најбоље резултате у помоћи на остваривању права из пензијског и инвалидског осигурања, пружајући конкретну, веома садржајну и стручну помоћ. Ретке су средине где је здравствена заштита организована на овако добар начин, пре свега због рада Војне болнице Ниш и других санитетских органа у овом граду. Проблеми се веома успешно решавају. Нажалост тако није у неким другим срединама. Веома ме радује да вам Команда КоВ пружа свесрдну помоћ. Посебно желим да истакнем однос Дома војске према вама јер војни пензионери радо овде долазе. Сарадња са органима власти нарочито је значајна. Радује ме што вам средства информисања пружају порилично да се огласите, рекао је на почетку разговора Драгањац.

Потом је председник УВПС поднео својеврстан рапорт шта је то све до сада, а нарочито у последње време, учинила војнопензионерска организација да се горући проблеми реше. Највише речи било је о томе докле се стигло у остваривању права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто и о прошлогодишњем смањењу пензија на основу привременог закона. Организација УВПС, како је нагласио, неће се помирити са делимичним решавањем проблема, већ ће истрајати на путу истине и правде, укључујући и обраћање Европском суду за људска права.

Драгањац се дотакао и противзаконитог захватања новчаних средстава из фонда за здравствено осигурање ради надокнаде боловања у трајању до месец дана активним офофицирима и подофицирима. Проблем ће ускоро бити решен, када буде донет нови правилник о платама.

У наставку седнице доделом признања одата је захвалност прегаоцима који су дали наглашен доперинизационог рада Удружења.

И овога пута одзив чланова био је веома велик

Повеља УВПС, највише признање Организације магистру Милутину Пантелићу уручио је председник Љубомир Драгањац.

Плакета УВПС додељена је Ивану Милошеву, а новчана награда узносу од 12.000 динара Станку Ботићу.

Захвалнице су припале Томиславу Младеновићу, Нишкој телевизији, Јурају Ланчићу, Слободану Бошковићу Живораду Ранђеловићу, Ани Милановић, Срђи Бојковићу, „Кредит агрикол банци“ и Попер Предрагу. Књигом су награђени Јорданка Метовски, Милија Николић, Добривоје Короман, Снежан Пејчић, Рада Лазаревић, Зоран Бижић и Небојш Живковић.

У Културно-уметничком програму, припремљеном за ову свечаност, учествовали су Војни оркестар Копнене војске под диригентском палицом капетана Дејана Ђорђевића, Мешовити хор „Учитељска лира“, којим је дириговао Бранислав Пешић, књижевник Мирослав Мишо Бакрач, иначе пуковник у пензији и вокални солиста Златко Шемић, потпуковник у пензији.

3. П.

Писмо захвалности румунских колега

ЈАЧАЊЕ АРАДЊЕ

После учешћа у манифестацијама обележавања 150-годишњице увођења војних пензија у Србији и 22 године од оснивања УВПС, председник Асоцијације војних кадрова у резерви повлачењу „Александру Јон Куза“ Републике Румуније генерал у резерви и универзитетски професор др Михаи Илиеску упутио је председнику Удружења војних пензионера Србије Љубомиру Драгању писмо следеће садржине:

„Поштовани господине генерале, обележавању 150 година од увођења војних пензија у Србији и 22 године од оснивања и рада Удружења војних пензионера Србије наша асоцијација је била почаствована позивом који је прихваћен са изузетним задовољством.

Румунска делегација која је учествовала у тим догађајима, прославу оцењује као изузетно успешну организацију активности и као и допринос бољем упознавању живота и преокупација колега из Србије.

Господине генерале, и овога пута изражавам уверење да је учествовање представника румунске Асоцијације војних кадрова у резерви и повлачењу у вашим активностима обележавања два значајна датума оснажено чињеницом да делимо ваше идеале и области којима се бавите и да ћемо заједнички спроводити континуиране акције за јачање и развој наших билатералних односа.

Користим прилику, господине генерале, да вам још једном изразим поштовање. Са другарским поздравом...”

Седница Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије КЛУБУ ДОДЕЉЕНА ПЛАКЕТА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Скупу присуствовао начелник Генералштаба Војске Србије
генерал Љубиша Диковић

У Дому Војске Србије одржана је 2. новембра 2015. године одржана је седница Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије. На скупу су поднети извештаји Извршног одбора, Надзорног одбора, Статутарне комисије и Суда части и усвојен програм рада за 2016. годину.

Пре почетка радног дела седнице начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић уручио је Плакету Војске Србије којом се одаје признање Клубу за допринос развоју систему одбране и Војске Србије. Плакету је у име Клуба примио председник Извршног одбора генерал-потпуковник у пензији Златоје Терзић.

Генерал Љубиша Диковић је том приликом рекао:

„Желим вам успех у раду, да заједнички градимо наш систем безбедности, да вас служи здравље и да више него икада будемо заједно, јер не могу другачије да видим Клуб генерала и адмирала осим као припаднике наше војске, који иако више нису активни, са тог места дају допринос развоју система одбране“ – нагласио је генерал Диковић.

Генерал Златоје Терзић захвалио је на признању и између осталог рекао да је Клуб удружење које окупља пензионисане генерале и адмирале, којима је безбедност наше земље и напредак Војске Србије и у срцу и у души. Указао је на успешну досадашњу сарадњу са Војском Србије, додајући да ће Клуб чинити све, имајући у виду искуство, конструктивну критику и да Клуб може да подржи Војску Србије у свим њеним прегнућима.

Уводне речи председника Скупштине генерал-пуковника у пензији др Видоја Пантелића, који је у време седнице отишао на ВМА због раније заказаних прегледа, прочитао је генерал-потпуковник у пензији Петар Шкрбић:

„У протеклих годину дана једно од тежишних ангажовања било је на подизању угледа и поправљању статуса Клуба у земљи и иностранству. Мислим да смо у томе постигли значајан успех имајући у виду да нам Српска академија наука, као и значајан број удружења националног значаја, нуде сарадњу. Можемо рећи – сада се за Клуб зна. Остварили смо одличну сарадњу са већим бројем удружења, установа и државних институција.

Реаговали смо јавно и одлучно на неке појаве угрожавања безбедности земље и појединаца. Једно од тежишних ангажовања било је на побољшању материјалног положаја Клуба, као услова за реализацију многих других активности, а посебно на плану издавачке делатности. Посебно смо се ангажовали на повећању броја чланова Клуба и већој пажњи према болесним, старим и непокретним члановима Клуба. То би требало да прерасте у један од тежишних задатака Клуба, имајући у виду старосну структуру Клуба.

На пригодан начин обележили смо јубиларне годишњице из наше историје и узели уче-

Свечаност је започета интонирањем државне химне

шће у обележавању већег броја значајних догађаја.

Достојанствено смо обележили, јубиларну, десетогодишњицу рада Клуба.

У оквиру издавачке делатности, ове године, излазе два веома значајна наслова.

Извештај о раду Извршног одбора поднио је председник тог одбора генерал-потпуковник у пензији Златоје Терзић, који је између осталог рекао: „Реаговали смо на оптужбе против Војске Србије и појединаца из Војске и Клуба, на лажи које се пласирају у средствима информисања о броју жртава у агресији НАТО-а, на оптужнице које жупанијски судови из Хрватске достављају на кућне адресе наших чланова и других грађана Србије, итд.

Достојанствено смо обележили стогодишњицу збивања у Првом светском рату, 70 година од победе у Другом светском рату и 200 година од Другог српског устанка. Израдили смо медаље и значке Клуба, Монографију Клуба и Зборник радова са међународне научне конференције о Првом светском рату.

Афирмација Клуба изазива и обрнуте реакције. Има оних којима то смета. Ми смо у више наврата имали разноврсне нападе на Клуб. Можемо очекивати да ће се ти напади појачавати, што је и добро јер говори о нашем напрелому, а штету нам не могу нанети све дотле док смо доследни и јединствени.“, закључио је генерал Терзић.

Генерал-мајор у пензији Стојан Марковић поднео је извештај о раду подружнице Клуба у Нишу који је оценио успешним. Извештај о раду Надзорног одбора поднео је генерал-мајор у пензији Петар Ђорнаков.

Опширан извештај о раду Статутарне комисије поднео је генерал-мајор у пензији Владимир Пејак истичући главна питања и проблеме којима се ова комисија бавила у протеклих година дана. О раду Суда части, који у протеклом периоду није имао посла извештај поднео је генерал-мајор у пензији Милош Ђошан.

Предлог измене Статута образложио генерал-мајор у пензији Слободан Петковић, а Програм рада за 2016. прочитао бригадни генерал у пензији Добривоје Вељковић. У Извршни одбор изабрани су генерали Слободан Тадић и Видоје Живковић, а у Надзорни одбор генерал Саво Соконовић.

Генерали и адмиралли су упутили телеграм подршке генералу Бориславу Ђукићу који се налази у притвору у Црној Гори.

Ново обраћање УВПС Уставном суду Србије и одговор Суда

ДА ЛИ ЈЕ БАЗА ПРЕОПТЕРЕЋЕНА

Поводом бројних уставних жалби војних пензионера у вези са усклађивањем пензија за 11,06 одсто, председник Удружења ВПС Љубомир Драгањац поново се обратио Уставном суду Србије захтевајући податке ради информисања чланова. Писмо доносимо у целости:

„Уставни суд је, по уставним жалбама корисника војних пензија, донео прву Одлуку Уж- 2666/2011 од 23. маја 2012. године којом је признато право на ванредно усклађивање пензија, од 1. 1.2008. године, у износу од 11,06% и војним осигураницима у истом износу и истом проценту као и цивилним осигураницима.

На основу Одлуке Уставног суда, а касније и више одлука тог суда, корисници војних пензија покренули су парничне поступке пред основним судом за накнаду штете. Основни судови су у почетку различито поступали, а у последње време доносе пресуде са вредношћу бода 9,02 или повећањем пензије за 6,85%. На тако донете пресуде, корисници војних пензија, улажу жалбу вишем односно Апелационом суду. Виши, односно Апелациони суд потврђује пресуде основних судова са вредношћу бода 9,02 односно повећањем од 6,85% и три године од подношења тужбе и оне постају правоснажне. На тако донете правоснажне пресуде корисници војних пензија подносе уставне жалбе Уставном суду и траже да им се призна право на ванредно усклађивање пензија са вредношћу бода од 9,40 одно-

сно повећањем за 11,06 одсто, како је одлукама тога суда и признато.

Молимо да нам, на основу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10), доставите информацију:

- Колико је корисника војних пензија, до сада, поднело уставне жалбе Уставном суду на правоснажне пресуде виших судова односно Апелационог суда а који уставним жалбама траже да им се призна право на ванредно усклађивање пензија са вредношћу бода од 9,40 односно повећање за 11,06% од 1. 1. 2008. године како је одлукама тога суда и признато.

Напред наведена информација нам је потребна ради информисања чланства.

Из Уставног суда Србије стигао је следећи одговор:

„Поводом Вашег захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја од 15. октобра 2015. године, обавештавамо Вас да нисмо у могућности да удовољимо Вашем захтеву, јер се у Уставном суду не води посебна евиденција о поднетим уставним жалбама према природи повређеног права. Наиме, вођење овакве евиденције подразумевало би несоразмерно велико ангажовање кадровских ресурса Суда и у техничком смислу преоптеретило би електронску базу података.“

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у октобру 2015. године

СВЕ ВИШЕ ПАРА ЗА ЛЕКОВЕ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 9. октобра 2015. године, размотрио захтеве достављене у септембру 2015. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника
ОпОр Суботица ТС: 32.000,00 - по члану 10.222,79 динара,
ОпОр Крушевац СД: 32.000,00 - по члану 5.598,19 динара,
ОпОр Палилула НД: 35.000,00 - по члану 7.807,00 динара,
ОпОр Нови Београд БД: 32.000,00 - по члану 10.694,15 динара,
ОпОр Земун РМ: 32.000,00 - по члану 10.513,38 динара,
ОпОр Панчево ИЕ: 29.000,00 - по члану 6.475,26 динара,
ОпОр Кикинда ВС: 29.000,00 - по члану 7.214,62 динара,
ОпОр Смедеревска Паланка ЈМ: 29.000,00 - по члану 10.534,71 динара,
ОпОр Панчево ВШ: 29.000,00 - по члану 10.222,79 динара,
ОпОр Нови Сад КР: 32.000,00 - по члану 10.542,76 динара,
ОпОр Зрењанин КМ: 32.000,00 - по члану 8.311,94 динара.

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,
ОпОр Бачка Топола ДД: 12.000,00 - по члану 11.947,75 динара,
ОпОр Нови Београд ВН: 15.000,00 - по члану 19.983,17 динара,
ОпОр Бачка Топола РМ: 20.000,00 - по члану 16.500,00 динара,
ОпОр Обреновац БС: 30.000,00 - по члану 17.102,89 динара,
ОпОр Крагујевац РЗ: 20.000,00 - по члану 21.347,75 динара,
ОпОр Ужице ВР: 15.000,00 - по члану 18.038,98 динара,
ОпОр Обреновац ГС: 15.000,00 - по члану 18.082,37 динара,
ОпОр Нови Београд ВМ: 15.000,00 - по члану 21.122,29 динара,
ОпОр Суботица ХЈ: 12.000,00 - по члану 21.417,48 динара,
Новчана средства ће бити уплаћена на текући рачун до 15. октобра 2015. године

Извршни одбор

Обраћање председника УВПС министру одбране поводом неравноправне поделе станова

ИСПОШТОВАТИ БОДОВНЕ ЛИСТЕ

Поводом неравноправне поделе станова председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је представку министру одбране Братиславу Гашићу. Садржај тог акта објављујемо у целости:

„Велики број војних пензионера, укупно 8884, без коначног је решења стамбеног питања а од тог броја око 3200 корисника војне пензије је без икаквог стана. Са просечним старосним добом изнад 65 година живота, они на стан чекају већ 20 и више година. Већина њих никада неће ни решити стамбено питање, јер су многи већ окончали свој животни век, најжалост у напуштеним касарнама, војним хотелима и мемљивим собама напуштених војних објеката.

Већ дуже време врши се неравноправна расподела станова по групама, на основу предлога Одлуке о расподели станова Управе за традицију, стандард и ветеране, коју одобрава помоћник министра МО за људске ресурсе.

У прилог нашој тврдњи је чињеница да је у овој години, до 10. октобра, подељено укупно 132 стана, од чега је 94 стамбених јединица или 71% припало лицима у активnoj служби, а 38 станова или 29% војним пензионерима. Само у првој половини октобра, подељен је 51 стан, од чега је 45 станова или 89% припало активном саставу, док је само 6 станова или 11% додељено војним пензионерима.

У последњој подели из октобра ове године трособан стан додељен је официру у активnoj служби са 273 бода, док првом на ранг-листи у групи пензионисаних официра није додељен стан ономе који је имао 752 бода. У овој стамбеној групи 28 пензионисаних официра има већи број бодова од активnog официра који је добио стан.

Бодовна разлика у групи подофицира је још већа, тако да подофицир у активnoj служби добија двособан стан са 625 бодова, иако по броју бодова заузима 70 места иза пензионисаног подофицира који је први на листи са 724 бода. Практично, да би правди било удовољено у наредним поделама, на пример, 70 станова би требало доделити пензионисаним подофицира, а онда првом на листи активном подофициру.

Код доделе станова цивилним лицима такође се уочава велика разлика у броју бодова. Тако је трособан стан додељен лицу које је у активnoj служби са 696 бодова а пензионисано ЦП са 747 бодова остављено је да и даље на ранг-листи чека боље дане.

Поред и неравноправне поделе станова војним пензионерима уочљиве су велике разлике у локацијама и спратности станова који се додељују активним припадницима система одбране у односу на пензионисане припаднике. Корисницима војне пензије станови се претежно додељују у поткровљима зграда или у ниским приземљима, са мањом квадратуром или у оронулим зградама.

Господине министре, Удружење војних пензионера Србије се залаже за правичнији приступ додели станова, да основ за доделу станова по групама буде стање на бодовним листама.

Неопходно је у наредне две до три године, одлукама о додели станова, елиминисати наведене разлике“.

У Новом Саду обележен Дан Прве бригаде КоВ

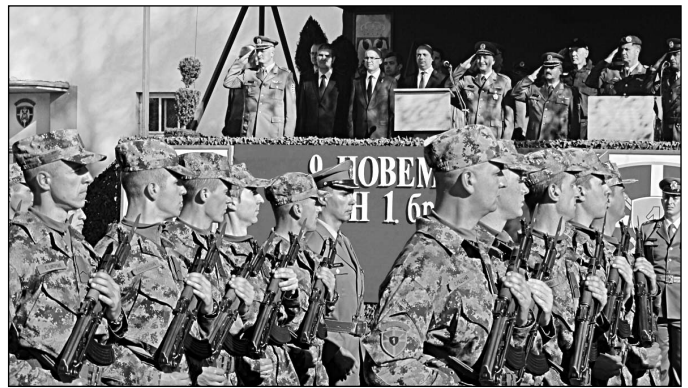
ПОНОСНИ НА ТРАДИЦИЈЕ

Свечаним постројавањем, уручивањем награда и признања, дефилеом јединица и техничким збором наоружања и опреме припадници Прве бригаде у новосадској касарни „Југовићево“ обележили су 9. новембар, Дан Прве бригаде ВС.

Обраћајући се саставу јединице и присутним гостима командант те јединице бригадни генерал Жељко Петровић рекао је како су припадници бригаде поносни на традиције и историјски датум када је 1918. године јединица Седмог пешадијског пука Војске Краљевине Србије, предвођена мајором Војиславом Бугарским, умарширала у Нови Сад, али уједно окренути напред, вредно радећи на изградњи сигурне, безбедне и боље будућности.

-Као резултат одговорног, часног и поштенног рада и професионалног односа, а достојно представљајући своју јединицу стекли смо симпатије и поверење становништва и поштовање колега из других јединица и претпостављене команде за шта смо добили бројна признања. - истако је, између осталог, генерал Петровић наводећи мноштво извршених важних и сложених задатака, као и оних који стоје пред јединицом. Уочи празника Прве бригаде у Српском народном позоришту у Новом Саду одржана је Свечана академија којој су присуствовали командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симовић, командант бригаде бригадни генерал Жељко Петровић, владика Бачки Иринеј, градоначелник Новог Сада Милош Вучевић, бројни гости и припадници новосадског гарнизона.

-На овим просторима одувек је постојала војска која се рађала из народа и живела са народом стога ову Свечану академију посвећујемо нашој историји. - рекао је генерал Петровић истичући како је Прва бригада способна да изврши сваки задатак који пред ту јединицу постави претпостављена команда. На значај историјског уласка Српске војске у град Нови Сад 1918. године подсетио

Беспрекоран дефиле припадника Прве бригаде

је Милош Вучевић, наглашавајући да су припадници војске увек носили највећи терет слободе коју су наши преци плаћали најскупљом ценом. Владика Бачки Иринеј истакао је како српска војска никада није била плаћеничка нити је ратовала под туђом заставом, те да ту светлу традицију наша војска чува и негује и данас.

У уметничком делу програма Свечане академије наступили су Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Билички“ и мешовити српско-руски женски хор „Лучинушка“ из Београда.

У оквиру програма обележавања дана јединице, на централном новосадском тргу, Тргу слободе, приређен је технички збор наоружања и опреме јединице, а на стрелишту Стрелачке дружине „Нови Сад 1790“, одржано је традиционално такмичење у стрелаштву.

Прва бригада Копнене војске формирана је 31. јула 2006. године од јединица Новосадског корпуса и делова других јединица Војске Србије. Команда се налази у Новом Саду, а јединице су стациониране у Бачкој Тополи, Сремској Митровици, Панчеву и Новом Саду.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Помоћ Удружења општинским
одборима УВПС и другим
организацијама и члановима

ПОДСТИЦАЈ АКТИВНОСТИМА

Упоследње време Удружење војних пензионера помогло је неколико организација, институција и група у реализацији њихових задатака.

Општинским одборима УВПС за редовно функционисање додељена је следећа новчана помоћ:

- Општинском одбору С. Паланка – 15.000 динара;
- Општинском одбору Инђија – 15.000 динара
- Општинском одбору Параћин – 15.000 динара.

За учешће екипе војних пензионера на Олимпијади трећег доба Општинском одбору УВПС Краљево додељено је 12.000 динара.

Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије за реализацију програмских активности додељено је 20.000 динара.

Двема класама – 9. класи Средње санитетске подофицирске школе и 10. класи Срење техничке подофицирске школе за штампање монографија додељено је 15.000 и 10.000 динара.

Градској организацији УВПС Зајечар додељена је помоћ у износу од 15.000 динара за организовање међународног сусрета представника организација војних пензионера Румуније, Бугарске и Србије

Захвалност бугарских колега и позив на заједничку акцију

ЗАЈЕДНО НА КАЈМАКЧАЛАНУ

Председник Савеза официра и подофицира у резерви и пензији Бугарске генерал-потпуковник у пензији Стојан Топалов упутио је председнику Удружења војних пензионера Србије генерал-потпуковнику у пензији Љубомиру Драгању писмо следеће садржине:

Поштовани господине генерал-потпуковниче Драгањац, прихватите најискренију захвалност у име наше делегације и у своје лично на сјајном скупу у граду Врању 18. и 19. септембра 2015. године.

Изражавамо нашу спремност за будућу сарадњу у прослави оваквих важних догађаја.

Предлажемо Вам да у септембру 2016. заједно обележимо 100-годишњицу

догађаја на врху Кајмакчалана, где су погинули како ваши тако и наши војници. Да поштујемо сећање на њих и да не дупустимо да се у будућности десе таква крвопролића.

Национални план Министарства одбране Бугарске је предвидео овај наш сусрет. Молимо вас да прихватите наш позив и да заједно са вашим Министарством одбране припремимо заједнички план провођења ове манифестације.

Од мене и руководства Савеза официра и подофицира у пензији и резерви Бугарске примите најбоље жеље за здравље и успех у Вашем одговорном послу чувања борбеног духа и ауторитета резервних и пензионисаних војних лица Србије“...

Свечаност у Сремској Митровици

СВОЋЕЊЕ БИЛАНСА

Проширена седница Градског одбора УВПС Сремска Митровица одржана је 8. октобра. Том приликом радно су обележена два значајна датума: 22 године од оснивања те организације

је у Сремској Митровици и 150 година од увођења војних пензија у Србији

У пригодној речи председника ГО Светислава Петровића евоциране су успомене на формирање организације а наведене су и све сремскомитровачких војних пензионера активности у протеклим годину дана.

За вишегодишњу плодну сарадњу Месној заједници „Центар“ додељена је плакета коју је примила

секретар Месне заједнице Јсмина Стојановић. За резултате постигнуте у раду ОпОд Удружења Војних пензионера Србије захвалница је уручена Даниславу Бојанићу.

У задацима за наредни период наглашена је посета члановима старијих од 80 година и болесница која је успешно спроведена и ранијих година.

П. Добић

Бањалучани у дводневној посети Пожаревцу

СУСРЕТИ КОЈИ СЕ ПАМТЕ

Недавно је Удружење војних пензионера Бања Луке, са председником удружења Радетом Вуковићем на челу, председником Удружења пензионера Бања Луке Николом Гојковићем и председником РВС Бања Луке Миком Шкорићем, боравило у узвратној дводневној посети граду Пожаревцу и Удружењу војних пензионера града Пожаревца.

Госте су у Дому пензионера дочекали председник УВП града Пожаревца Драгутин Страхињих са члановима Градског одбора и симпатизерима удружења. У складу са традицијом дочекани су хлебом и сољу. Након тога гости из Бања Луке положили су венац на гроб Слободана Милошевића, бившег председника СРЈ и Србије.

Госте је потом у салону зграде Скупштине општине примио градоначелник Пожаревца дипл. инж. Миомир Илић и зажеleo им добродошлицу. Градоначелник је гостима представио личну карту града и обавестио их о постигнутим резултатима.

Гости из Бања Луке су потом посетили Спомен-собу „Два века војске“ у касарни Павле Јуришић Штурм, а и Музеј „Барили“.

У вечерњим часовима у хотелу „Дунав“, домаћини су приредили забавно вече, којем је присуствовао и градоначелник са сарадницима.

Други дан посете гости су имали прилике да бораве у римском граду Виминацијуму и манастиру Рукумија.

Игуман манастира Рукумија, отац Симеон и мати Атанасија, поздравили су госте из Бања Луке и изнели им важније податке из историје тог светог места.

Гости из Бања Луке изразили су велико задовољство због указаног гостопримства домаћина.

Д. Страхињих

Посета спомен собе „Два века војске“

У Земуну обележено 22 године Удружења

ПРИЗНАЊА ЗАСЛУЖНИМА

Свечана седница поводом 22 године од формирања Општинске организације УВП Земун одржана је 21. октобра у просторијама те организације. Скуп је отворио председник ОпОд Цветко Јокановић. Међу гостима су били члан ИзОд УВПС Остоја Поповић, потпредседник ОпОд Нови Београд Љубиша Јовановић, секретар ОпОд Н. Београд Љубиша Јовановић, потпредседник Удружења пензионисаних летача и падобрана Војислав Стојановић и потпредседник СУБНОР Земун Радослав Лазаревић. Посебно је истакнуто присуство два члана који су основали Општински одбор Јове Војиновића и Драгољуба Лазића.

У поздравној речи Цветка Јокановића осликана је активност војних пензионера Земунa и минулих годину дана, а о актуелним догађајима везаним за проблеме који тиште војне пензионере говорио је Остоја Поповић.

Најзаслужнијима уручена су признања. Повеља Удружења припала је Општинском одбору СУБНОР Земун и Славку Дошеновићу. Плакете УВПС уручене су Анти Дивићу и Жељку Бурсаћу. Захвалнице су додељене Слави Вешковић, Милану Биги, Цупач Јандрији, МО УВПС Батајница, Општинском одбору УВПС Нови Београд, Удружењу пензионисаних летача и падобранаца, предузећу „Статус стил“ и Винарији „Агрин“.

За најбољу Месну организацију УВП Земун проглашена је Месна организација Батајница. Прелазни пехар уручен је председнику те организације Драгошу Бадњару.

Т. Митушев

Дружење бачкопаланачких војних пензионера

ТРАДИЦИОНАЛНО ОКУПЉАЊЕ

Настављајући добру традицију окупљања чланства и њихових породица, првих октобарских дана бачкопаланачки војни пензионери, у организацији Општинског одбора УВП Бачка Паланка, дружили су се на заједничком сусрету уприличеном у једном од градских ресторана.

Прилика је то, каже Владимир Јовић председник Одбора, за опуштање од свакодневних проблема и брига које оптерећују ово чланство попут свих осталих, па су се виђења, размена мишљења и пријатељски разговори показали делотворним. Уједно, оваква дружења анимирају чланство, али и привлаче на учлањење и поједине скептике, посматраче са стране, истиче Јовић.

Релативно малобројно чланство, додаје Јовић, њих тридесетак са територије Општине Бачка Паланка и Општина Бач и Бачки Петровац, нажалост не показује некакав велики интерес за рад Одбора, сем када натера каква невоља, мука, а њих је за војне пензионере напретек. Ту су већ познати наплата старог дуговања, борба за непризнато увећање од 11,06 процената. Е, онда је ситуација сасвим другачија. Тражи се помоћ, савет, даје пуна подршка активностима руководства.

Дружењу бачкопаланачких војних пензионера присуствовали су и представници Гро УВП Новог Сада са председником Милорадом Орељом на челу, па је њихово присуство искоришћено и за обострану размену искустава и додатно информисање чланства.

Б. ПОПАДИЋ

Спортско-рекреативни центар „Рајац“ отворен за војне пензионере

ВИКЕНД НА ПЛАНИНИ

Министарство одбране обавестило је Удружење војних пензионера Србије да пензионисани припадници наше војске могу да користе услуге Спортско-рекреативног центра „Рајац“. Под истим условима услуге могу да користе и чланови заједничког домаћинства, затим чланови уже породице погинулих и умрлих професионалних припадника Војске Србије, као и ратни војни инвалиди са једним пратиоцем.

У почетном периоду коришћења СР(В)О „Рајац“, услуге ће се вршити у дане викенда на бази два пансиона (од петка после подне, укључујући и ручак). У зависности од броја заинтересованих лица биће донета одлука да се услуга врши и у друге дане.

Пријаве за коришћење аранжмана треба поднети најмање десет дана пре жељеног термина. Комисија за поднете пријаве аранжмана разматра сваког уторка од 13 до 14 часова. Лицима којима је одобрено коришћење услуга, обавештавају се слањем резервација телефоном, најкасније пет дана прелогачка коришћења услуга. Они којима није одобрен боравак, обавештавају се путем телефона.

За децу до седам година старости не плаћа се смештај, а за децу од 7 до 14 година старости плаћа се 50 одсто од наведених цена.

Према садашњем ценовнику дневни трошкови исхране за једну особу износе 704 динара, док се лежај у трокреветној и двокреветној соби (са и без купатила) наплаћује од 385,20 до 494,40 динара.

Образац за пријављивање пензионисани официри и подофицири могу добити у Удружењеу војних пензионера Србије, Браће Југовић 19, Београд.

Након капитулације Немачке и Италије, Јапан је остао једина држава осовине која се је наставила да се бори у Другом светском рату и да планира ширење империјалних освајања, мада је готово 60 одсто великих градова Јапана било уништено. У јуну 1945. године амерички Прелазни Комитет је предложио употребу атомског оружја против јапанске војне индустрије, одмах након усавршавања. Уз то, при освајању јапанског острва Окинаве, погинуло је око 12.500 војника, а на подручју Тихог океана више од 70.000, што је све више узнемиравало америчку јавност која није знала колико дуго ће рат још трајати и колики би били губици уколико би САД одлучиле да предузму инвазију на Јапан.

Тада је (16. јула 1945) први пут успешно испробана атомска бомба у пустињи Нови Мексико. САД су предложиле јапанској влади капитулацију, на шта она није пристала, па је председник Труман наредио употребу атомске бомбе и препустио генералу Карлу Спацу да сам изабере циљеве. Иако су неки званичници наговарали Трумана да баца атомску бомбу на неко ненасељено подручје, како би показао Јапанцима колико је смртоносно то ново оружје, други су од њега тражили да бомба буде бачена на неки град без упозорења.

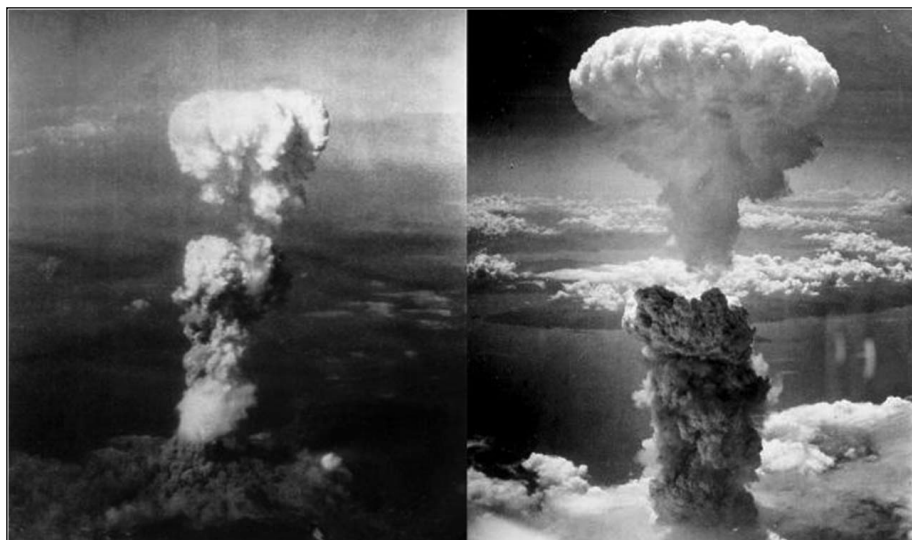
Страва и ужас после експлозије

Хирошима је био један од малобројних градова који су остали поштеђени бомбардовања конвенционалним оружјем. Но, били су предложени и други циљеви: Кјото, Јокохама, Нигата, па чак и царска палата у Токију. Хирошима, која је тада бројала 255.000 становника, била је главни штаб генерала Хата Шунрокуа који је био задужен за одбрану јужног дела државе, али већина становника били су цивили.

САД су 31. јула припремиле уранијумску бомбу названу „мали дечак“, тешку око четири тоне и дугу три метра. Са малог западнопацифичког острва Тиниану 6. августа 1945. године, у 2.45 ујутро, у пратњи још два бомбардера Б-29 који су били опремљени уређајима за осматрање, фото-апаратима и камерама, полетео је бомбардер назван Енола Геј. Уместо уобичајеног терета конвенционалних бомби и оружја, носио је само само једну бомбу од 4090 килограма. Одредиште тих авиона била је Хирошима, удаљена шест сати лета.

У седам сати по локалном времену, јапански радари открили су три авиона и покренули узбуну, али су је онда прекинули јер су мислили да авион лети тако високо јер је у извиђачкој мисији. При висини од 9.450 метара Енола Геј у 8 часова и 15 минута избацила је атомску бомбу која је детонира на висини од 580 метара. У једном тренутку погинуло је 140.000 људи (од радијације још више). Температура на тлу, у близини средишта експлозије, досезала је и до 5000 °C. Снажни ударни талас ветра, брзине 800 км/час, и пламене олује уништили су готово све унутар 13 км². Експлозија је узроковала и врели печуркасти облак прашине и крхотина висок 15.250 метара. Посада авиона није знала колике ће бити последице експлозије, а дим у облику печурке видео се и при удаљености од 560 километара.

Влада и војни званичници Јапана нису испрва знали шта се догодило. Касније су, након упозорења САД, покренули дебату и били спремни на капитулацију, али под од-

Хирошима и Нагасаки – 70 година после ТРАГЕДИЈА МИЛЕНИЈУМА

Атомско бомбардовање Хирошиме и Нагасакија догодило се 6. и 9. августа 1945. године. Изведено по одлуци председника САД Харија Трумана. Наређење су извршили амерички бомбардери. То је било први пут у историји човечанства да је нуклеарно оружје употребљено у рату. Сам чин и данас је контроверзан, мада је њиме завршен Други светски рат

ређеним условима. На то су САД 9. августа избациле другу атомску бомбу, овог пута на град Нагасаки. Првобитни циљ је требало да буде град Кокура, али је одлучено да због лошег времена нова мета буде Нагасаки. У 11 часова и два минута бачена је бомба, а главни циљ је био Мицубиши концерн. Циљ је промашен за више од два километра, али је бомба уништила пола града. Детонира је на висини од 470 метара и убила 22.000 људи. Од последица радијације преминуло је још 39.000 становника.

Безусловна капитулација и стравичан биланс

Суочен са совјетском инвазијом Манџурије и очекиваним совјетским и америчким искрцавањем на матична острва, а и да би спречио и потенцијалну трећу експлозију, Јапан се одлучио да безусловно капитулира, чиме је и завршен Други светски рат. Процењује се да је од експлозије и ударног таласа погинуло најмање 78.000 људи. Црне кишне капи које су касније падале и носиле радијацију, однеле су још много живота. Према проценама Јапана из 1968. године, око 250.000 становника Хирошиме умрло је одмах након експлозије или у року од пет година од болести узрокованих радијацијом. Многи од преживелих су касније умрли или још умиру од последица бомбардовања, као што су рак и леукемија, тако да нико са сигурношћу не зна колико су жртава однеле две атомске бомбе.

Поборници одлуке о употреби атомске бомбе тврде да би дошло до огромних жртава са обе стране да је уместо напада атомским оружјем извршена инвазија на Ја-

пан. Амерички службени став гласи да је до атомског бомбардовања морало доћи јер би инвазија на Јапан узела превелике жртве.

Они који оправдавају нападе атомским бомбама такође подсећају на наредбу јапанског министарства одбране од 1. августа 1944. године, у којој се, у случају америчке инвазије јапанских острва, прети стрељањем више од 100.000 заробљених савезничких војника.

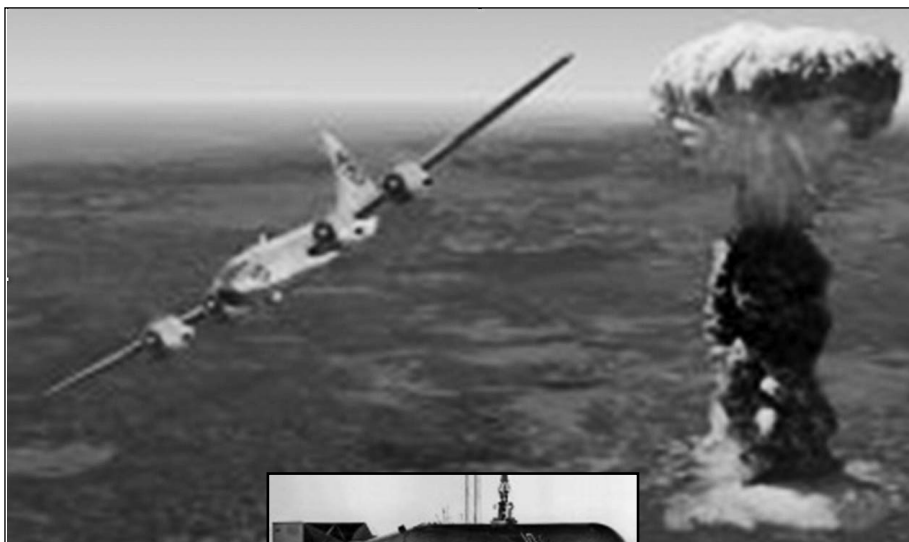
Неки историчари тврде да су САД хтеле брз завршетак рата, да би на тај начин избегле совјетски продор на исток.

По много чему судећи није било ни војно-стратешких разлога за употребу атомских бомби. Велика бомбардовања и разарања јапанских градова су до те мере већ уништила тамошњу војну индустрију и производњу прехранбених артикала, да су били у критичном стању. На то се мора додати совјетско објављивање рата Јапану. Услед недостатака оружја и хране, Јапанци више нису могли да ратују.

Критичари атомског бомбардовања тврде да је Јапан покушавао да почне преговоре о капитулацији, али да су их Американци игнорисали. Употребиле су атомско наоружање највише да би застрашили будуће непријатеље, Совјетски Савез. Такође се процењује да САД нису хтеле да велики новац уложен у пројекат Менхетн оду у неповрат без употребе новог оружја.

Истраживања под дебелом плаштом тајни

Један од критичара употребе атомског наоружања био је и Алберт Ајнштајн. Он је раније, у страху да би нацисти могли да на-

Бомбардер "Enola Gay"
након избацавања
атомске бомбе

"Мали дечко" (Little Boy)
прва бомба бачена на
Хирошиму

Хирошима после експлозије

праве атомску бомбу, заједно са другим истакнутим физичарима потписао писмо у којем се захтева од председника Рузвелта да усаврши атомско наоружање. Када је касније видео пустош и разарање на месту атомских бомбардовања, предомислио се. Амерички војни генерали Даглас Макартур и Двајт Д. Ајзенхауер су такође били противници употребе атомског оружја.

Када су отпочеле припреме за производњу атомске бомбе, требало је обезбедити материјал - уранијум и плутонијум, сакупити најбоље физичаре, наћи решење за конструкцију бомбе, обезбедити тајност и сигурност програма. Рат је већ беснео у Европи, а физичари су наставили истраживања. Децембра 1940. године Џ. Чедвик је потврдио да атомска бомба може бити ускоро произведена.

Годину дана касније, 7. децембра 1941. године, Јапан је без објаве рата напао Перл Харбор и нанео огромне губитке морнарици САД. Четири дана касније, Немачка је објавила рат САД. У том часу атомска бомба постала је један од најважнијих пројеката.

Августа 1942. године покренут је пројекат Менхетн. Пројекат који је имао само један циљ - направити атомску бомбу пре Нема-

ца. Први пут у историји науке сва истраживања су постала најстрожа тајна, ништа није смело да се публикује јавности. Физичаре је у том послу предводио Роберт Опенхајмер, али то више није била наука, већ војна операција. Главни човек пројекта био је Лесли Ричард Гроувс, војник по позиву. Непосредно пре почетка пројекта Грувсу је додељена команда на фронту, али унапред је у генерала и одлучено је да остане у земљи и руководи пројектом Менхетн.

Увид у цео пројекат смело је да има једва 12 људи, од укупно 150.000 стручњака различитих профила који су радили на пројекту Менхетн. Војне власти су ишле толико далеко да је само један мали део запослених знао на чему заправо раде.

Трка у наоружавању се наставља

Крај Другог светског рата представљао је почетак нових проблема, нових политичких подела, у чему је важну улогу играла управо атомска бомба. Срећом, никада више није употребљена.

После рата кренула је трка у наоружавању. САД је правила све више и више бомби.

Руси су били у великом заостатку. Тек 1949. године тестирали су прву атомску бомбу.

Трка се настављала, дојучерашњи савезници постали су непријатељи. Американци, Британци, Руси - бомби је било све више и више. Те смртоносне направе биле су све јаче и јаче. Истовремено текао је и развој још моћнијих бомби. Предвођени физичарем Е. Телером, у САД је направљена још разорнија термонуклеарна, тј. хидрогенска, бомба.

Снага бомби бачених на Хирошиму и Нагасаки постала је занемарљиво мала у поређењу са новим бомбама. Достигнута је снага од неколико мегатона, па десетак, па све до 58 мегатона ТНТ. Била је то незамишљива разорна моћ.

Данас, у ери нуклеарне енергије, после Хирошиме, Нагасакија, Чернобиља, Фукушима, истраживања иду даље. Атомске бомбе су одавно постале средство за процену војне моћи једне државе, снажно политичко оружје. Велике силе су извукле поуку и вероватно то оружје неће више никада употребити, али све више је малих држава које поседују моћ нуклеарне енергије. Енергија атомског језгра постаје све доступнија, а самим тим опасност је све већа.

Ту није крај. Физичари настављају истраживања, откривају нове и моћније изворе енергије. Силе истраживања је мирољубив, на добробит људског друштва. Створени су нови извори енергије, приступа се другачијем лечењу болести, истражују се тајне природе. Али, ако та енергија, та снага која омогућава да сијају звезде, некада буде искоришћена у погрешне сврхе, последице могу бити катастрофалне. Надајмо се да ће физичари и други научници остати једини владари енергије звезде и да политичари и генерали више никада неће одлучити да ту моћ употребе за убијање и уништавање.

Велике патње страдалог становништва

У августу прошле године објављена је листа са више од 450.000 имена људи који су погинули у трагедији: 292.325 у Хирошими, 165.409 у Нагасакију.

Чијоко Кувабара, човек који је преживео бомбардовање Хирошиме, рекао је за једну телевизијску станицу да је имао само 13 година када се догодила трагедија, али да су му ти тренуци заувек променили живот: „и даље су у сећању”.

„Посвуда су била тела, а када би нека мајка хтела да потражи своју децу, понекад би чула њихов плач и дозивање, али није могла да их препозна”, сећа се Кувабара.

Сумитеру Танигучи је испоручивао пошту када је 9. августа 1945. одјекнула бомба у Нагасакију.

„Имао сам 16 година. Ходао сам два километра од епицентра и погођен сам у леђа”, рекао је он.

Топлота коју је проузоровала експлозија нанела је велику повреду Танигучију. Фотографије његове повреде касније су биле виђене широм света, а Тангучи је постао живи симбол патње проузороване тим бомбардовањем.

Сада осамдесетшестогодишњак каже да је после експлозије три године и седам месеци провео у болници, а првих годину и девет месеци лежао је на грудима.

мр Александар Симоновски,
пукovníк у пензији

Одбрана долара и нуклеарним оружјем

ПОХЛЕПНИ
ПРСТИ
АМЕРИКЕ

Политичка матрица „демократске“ Америке је увек иста „борба за људска права, развој демократије и помоћ угроженом становништву“. Најпре се по разним основама завади становништво, изврши избор својих пулена и плаћеника које материјално и политички максимално подрже и доводе их на власт са обавезом и задатком да валоризују уложено.

Амерички стратеги и политичари били су свесни, да Европи не прети опасност од Совјетског Савеза него од антифашистичких, радничко-сељачких покрета и њихових радикално демократских идеја, као и од раста популарности локалних комунистичких партија. Због тога се одређују за повратак традиционално десничарског поретка (где год је то могуће), у коме влада бизнис, радничка класа исцелкана и ослабљена а терет обнове распоређен на леђа радника и сиротиње. О томе Ноам Чомски каже: „главна препрека овоме су били антифашистички покрети отпора, па смо их гушили по целом свету, а на њихово место смо често постављали фашисте и нацистичке сараднике (Украјина-Мајдан 2014. је школски пример - прим. аутора)... Понекад се ово радило уз жестоку употребу силе, а понекада су коришћене блаже мере, као што су лажирање избора или обустављање испорука преко потребне хране.

Када је америчка привреда у питању, Никарагва би могла да испари, а да нико не примети. Исто важи и за Салвадор. Али су обе биле жртве убилачких напада Америке, што је коштало на милијарде долара и стотина хиљада људских живота. Ако једна мала, сиромашна земља, попут Гренаде, успе да свом народу побољша услове за живот, нека друга богатија земља ће се упитати а зашто ми не успевамо... Амерички стратеги су још четрдесетих година XX века упозоравали да једна трула јабука може да поквари целу кацу. Опасност лежи у томе да се труљење, друштвени и економски развој - може проширити, а то треба спречити по сваку цену.“

Циљ - освајање
и владавина светом

Бројни су примери такве политике САД: Грчка 1947, Кореја 1946, Гватемала 1954, Доминиканска Република 1963. и 1965, Бразил 1964, Чиле 1973, Италија 1948, Салвадор 1980, Никарагва 1972, Панама 1984. Овако би се могло набрајати у недоглед, преко Југославије, Ирака, Туниса, Египта и Сирије, све „плишане револуције“, до најновијег утеривања Украјине у своје двориште и излазак на границе Русије.

Свуда су похлепни прсти Америке жедни за капиталом и владавином над светом. По-

ПИШУ:

генерал-пуковник у пензији
Миодраг СИМИЋ
и генерал-потпуковник у пензији
Стаменко ИКОЛИЋ

литичка матрица „демократске“ Америке је увек иста „борба за људска права, развој демократије и помоћ угроженом становништву“. Најпре се по разним основама завади становништво, изврши избор својих пулена и плаћеника које материјално и политички максимално подрже и доводе их на власт са обавезом и задатком да валоризују уложено.

Стратеги спољне политике САД од Другог светског рата до данас углавном полазе од нацистичког концепта Трећег Рајха - освајање и владавина светом. Томе је тежио Хитлер и бројни освајачи пре њега. Они су углавном то чинили употребом голе силе.

Данашњи хегемони-глобалисти, то чине комбинацијом свих расположивих оруђа: дипломатија, економија, лажна борба за развој демократије и људских права до „превентивних ратова“ ради заштите америчких интереса у свету где то они оцене да су угрожени. Многи амерички политичари у последњих неколико деценија гласно говоре о свом сну - освајању Русије.

Милан Видојевић, књижевник, чија књига „Илуминати 666“ говори о прекрајању званичне историје, у интервјуу за „Правду“ прича о томе због чега је Гадафи морао да буде уклоњен, да би масони владали светом и шта је заправо Четврти рајх. По њему:

„Елементи америчке спољне политике директно су основани на нацистичком концепту Трећег рајха. Посебно када се узме у обзир вековни сан свих освајача - да освоје Русију, то јест немерљива богатства Сибира. Неколико америчких политичара у протеклих 20 година је изјављивало, а мислим да је међу последњим била Мадлен Олбрајт, да је Сибир светско добро и да не може само Русија да га користи, јер он припада свима. То јест, Американци би волели да припада њима. Четврти рајх је, заправо, дефинисана доктрина либералног капитализма“.

Либерални капитализам
као гусарска пљачка

Да је Русија неким чудом Србија или нека друга мала земља, можда би се жеља и остварила. Али Руси поседују нуклеарно оружје, за којим жуде и многе мале земље, јер сигурност своје слободе и суверенитета, виде управо у поседувању таквог оружја.

Године 1993. Клинтон је обавестио Уједињене нације да ће САД: „Поступати мултилатерално, када је могуће а унилатерално када је неопходно... а министар одбране Вилијам Коен, 1999. да су Сједињене Америчке Државе привржене унилатералној употреби силе да би браниле виталне интересе који подразумевају обезбеђивање неускраћеног приступа кључним тржиштима, изворима енергије и стратешким изворима“ наводи Видојевић и наставља:

„Либерални капитализам је почео као гусарска пљачка у XVII веку а завршава се као пљачка модерних гусара, нападима на суверене државе и ометање њихових ресурса. Спољни дуг Америке је 14 хиљада милијарди долара. Идеја није да се тај дуг икада измири. Реч је о новцу који је створен ни из чега. То је такозвани „фијат“ новац. Конзорцијум приватних банака даје сагласност за штампање новца, док америчка држава не контролише монетарни систем сопствене земље. Практично, она позајмљује новац од банке федералних резерви. С обзиром да је америчким законима обавеза да банке држе 10 одсто у депозитном новцу, онда је јасно да је девет десетина новца фиктивно... тај новац не сме да се врати у Америку и, он служи за пљачкање ресурса других земаља. Овакав економски систем мора да се замени новим, али Сједињеним Америчким Државама то не одговара... онај ко покуша да изађе из тог система прође лоше. Чаушеску је био први који није схватио тај систем и за годину дана измирио је свој дуг. У року од годину дана извршен је државни удар и режим је срушен...“

Са Либијом је другачији случај. С тим у вези једина права социјална држава на свету била је Либија. За грађане је све било бесплатно. Једини грех Гадафија је у томе што му је Америка дугovala 200 милијарди долара и, што то Сједињеним Америчким Државама није опростио већ затражио да му се врати... главна преварантска финансијска кућа на свету директно ради у интересу Сједињених Америчких Држава и њене спољне политике. Та кућа је утрошила 160 милијарди либијског новца, а онда је рекла да је банкротирала. Понудили су Гадафију да надокнаде само три одсто тог дуга. Гадафи је успео да пронађе огромну имовину те куће, расуте по свету и поднео тужбу америчком суду за заплану те имовине... наравно да је такав човек морао бити уклоњен, а Либија враћена у 19. век“.

Стратегија одбране
долара свим средствима

Видојевић даље указује да постоје и друге организације попут масона, билдберга, римског клуба и др. и на њихов концепт, нултог развоја света, и каже: то је предвиђено за земље трећег света, а ту спада и Србија. Србија се деиндустријализује, што је један од постулата нултог раста. Шта ће Србији индустрија и производња, када је она предвиђена за отпад, у који ће се трпати све, од буквалног отпада до џанк продуката... од

И рат у Либији изазван је ради
отимања богатства тој
земљи

свих тајних друштава, овај клуб је најопаснији.

Званична стратегија спољне политике Сједињених Америчких Држава је да се свим средствима бране њени интереси било где у свету. У Сенату и Конгресу, пре више деценија усвојена је стратегија одбране долара као светске валуте.

Познато је да долар већ скоро 70 година суверено влада светском финансијском сценом. На конференцији одржаној у Бретон Вудсу 22. јула 1944. године у присуству представника 44 држава, када је успостављен међународни систем за размену валута, долар је промовисан као светска обрачунска валута. Тада је основан Међународни монетарни фонд а Светска банка - 1945. године. Та интернационализација валуте директно утиче на моћ САД, које разним спекулативним финансијским методама остварују енормну и неоправдану корист.

Јачањем других држава, све више је заговорника да се то монополско право САД ускрати и да се међународни финансијски обрачун врши и у валутама других економских јаких држава (земље БРИКСА). То САД неће дозволити ни по коју цену и морају поштовати одлуку Конгреса да се долар мора бранити свим средствима, укључујући и нуклеарно оружје. Ирак и Либија су драстични примери одбране долара. Ирак је имао намере да извоз нафте обрачунава у Еврима, а Либија је радила на увођењу златне валуте. Обе земље урушене су ратом, председници убијени, воде се племенски грађански ратови, а победник (САД) пљачка њихово „црно злато“. Управо то и такво понашање Сједињених Америчких држава, може бити један од разлога нуклеарног обрачуна међу великим силама.

КАКО ДО КЊИГЕ

Књига „Истина и заблуде о петом октобру 2000. Године,“ чије делове објављујемо у овом и наредним бројевима „Војног ветерана“ може се набавити путем телефона: Миодраг Симић, телефон – 063/836-3139; Стаменко Николић, телефон – 065/310-3948 и Предраг Бурић – телефон – 061/183-9919.

Утеривање држава у дужничко ропство

У књизи „Исповест економског убице“ Џон Перкинс најбоље и најпотпуније обрађује методологију спољне политике Сједињених Америчких Држава, земље која се „здушно“ залаже за људска права и развој демократије. Наравно, ово се не односи на права и демократију у сопственој земљи, јер побого, они су то остварили својим настанком, на геноциду и леђима робова - како то рече Мајкл Мур.

Џон Перкинс каже: „Утеривање земаља у дужничко ропство омогућавао је систем, који функционише по следећој шеми: најпре наступају економске плаћене убице; уколико ми не успемо да заврбујемо шефове влада или председнике држава за наше циљеве, на сцену ступају „шакали“ - људи задужени за послове свргавања влада или људи који убијају лидере земаља у које желимо да продremo. И тек онда шаљемо војску - војска је последње средство.“

Мултинационалне компаније САД су власнице огромног капитала и у функцију његовог даљег умножавања (поробљавањем малих и средњих земаља), ставиле су не само политику Сједињених Америчких држава, већ и многе светске институције: Светску банку за обнову и развој, светску трговинску организацију, Међународни монетарни фонд, многе невладине организације, или како то они воле да кажу цивилно друштво односно цивилни сектор, а у области права Међународни суд правде, ад хок формирани Међународни кривични трибунали (Хашки за бившу Социјалистичку Федеративну Републику Југославије, Руанду и др.).

У прилог овоме говори и економиста-нобеловац Џозеф Штиглиц, у једном од интервјуа, где између осталог каже: „многе државе које се обрате за помоћ Међународном монетарном фонду, постају уствари његове жртве, када се реализује тајни план који у финалној фази подразумева изазивање социјалних немира и доспевање у дужничко ропство. Он на доста сликовит начин то објашњава, рекло би се, операцију у 12 корака: (1) Детаљна анализа привредног и кадровског стања државе; (2) Уручивање типског програма који мора да се спроведе; (3) Брза приватизација, посебно јавних и великих индустријских предузећа; (4) Потпуна либерализација тржишта; (5) Несметани излазак капитала из земље и мањи улазак у земљу искључиво спекулативног новца; (6) Топљење државних резерви због одлива капитала; (7) Драстичан раст камата и до 80 одсто; (8) Разарање индустријске производ-

ње прескупим кредитима; (9) Драматично подизање цена под плаштом слободног тржишта; (10) Укидање субвенција за сиромашне грађане, храну и гориво; (11) Земља жртва, је пред привредним уништењем и (12) Због жестоких социјалних протеста и немира, земља пада у дужничко ропство.

Извлачење и последње капи крви

Следи детаљно образложење сваког од ових корака, у којем се, између осталог, и каже: „Пљачкашки капитал улази у земљу - жртву углавном због спекулација валутом, а за кадрове земље жртве срамно каже: сами крећу у радосну распродају електропривреде, нафтне индустрије и водопривреде као да је реч о привредном императиву. Можете видети како им се само рашире очи на могућност добијања провизије ако се у процени вредности имовине тих предузећа скине која милијарда или бар стотине милиона долара... земљу жртву, која је на издисају, фонд злочиначком хладнокрвношћу извлачи и последње капи крви.“

Имperiјална политика Сједињених Америчких Држава често се од њених званичника настоји увити у некакве моралне обланде и међународне обавезе засноване на међународном праву. Тако, Сузана Рајс, Обамин амбасадор у УН назва „новом међународном нормом која признаје одговорност за заштиту недужних цивила којима прети масовна смрт“. На ту њену измишљотину, Ноам Чомски узвраћа: „требало би имати у виду да норма није нова већ стара, поштовања достојна идеја водила империјалне доктрине, примењена да оправда прибегавање сили када недостају други изговори.“

У међународним односима постоји међународно право, као скуп норми понашања свих држава без обзира на њихову величину, економску, политичку и војну моћ. То је добро, али све дотле док не дође до његове селективне примене у корист великих, а што је чест случај. О том праву Чомски упућује на Тукидидову максиму „право како то иде у свету, јесте само питање међу онима кој и су подједнако моћни - док јаки раде шта могу а слаби трпе шта морају. То је фундаментални делотворни принцип међународног поретка.“

У прилог овоме говори и изјава потпредседника Сједињених Америчких Држава Дик Чејнија од 6. јуна 2006. године да „Израел има суверено право да нападне Иран и да Сједињене Америчке Државе не могу да спрече такву акцију (својом опремом), зато што Вашингтон, не може другој независној држави, да налагае шта сме а шта не сме да уради. То не подразумева да и Иран има суверено право да нападне Израел уколико озбиљно схвати честе претње агресијом, од стране водеће нуклеарне силе тога региона, а да Америка мирно стоји по страни.“

Кроз геополитички интерес рата остварује се његова значајна компонента власништво над сировинама и тржиштима. Типичан пример је Украјина. Амерички Концерн Шеврон добио је право да експлоатише гас, а Хантер Бајден, син Џозефа Бајдена, потпредседника Сједињених Америчких Држава, члан је Директоријума једне Украјинске корпорације за производњу гаса. Случајно?

Једнога дана, у касну јесен 1911. године, Михаило је прочитао у „Службеном листу“ конкурс за пријем кандидата за школовање за војног пилота. Одушевила га је и сама помисао да може постати авијатичар. Мислио је да је то био прави пут, и прилика да иде даље, да оствари своје снове и жеље, да полети као пилот, да се вине у небо, да постане славан.

Наиме, у процесу свеобухватне модернизације српске војске која је уводила најсавременија средства, даљи корак у развоју ваздухопловства које је већ пустило корене увођењем голубије поште и балона, био је формирање авијације. Уосталом, то је већ чинило десетак држава у свету. О тој новини српски официри су имали довољно информација. Појављују се чланци у часописима, па и прва књига о употреби аероплана у рату. Правилно процењујући огућности примене авиона у војне сврхе, војска Краљевине Србије је после формирања станица Голубије поште, куповине балона и изградње инсталација водоничне централе, намеравала да у свој арсенал новог оружја и опреме укључи и аероплане – као што је то учињено са модерним топовима, митраљезима, аутомобилима, радио уређајима и другим новим средствима ратне технике.

У намери да у оружане снаге уведе, опреми и попуни квалификованим особљем авијацију, војни врх српске војске је планирао обуку летача и механичара и, наравно, набавку одговарајућих аероплана. Зато је Врховна команда почетком 1912. године расписала конкурс за избор државних питомаца, ради упућивања у Француску на школовање за пилоте авијатичаре.

Услов – добро здравље

Према конкурс, услови за кандидате су били: „...да су потпуно здрави, снажни, у штрапацама издржљиви, да имају добар вид, да су некажњени за сада, да нису млађи од 25, ни старији од 35 година, да су помало механичари или спортисти, као на пример у руковању аутомобилима и мотоциклетима, и да знају, или бар разумеју француски језик. Пријаве дотичних послаће претпостављене старешине са својим мишљењем о општој и посебној способности за спортске послове или наклоности за исте, и о владању и трезвености; имајући у виду мане кандидата које дотична служба не трпи за поуздано отпругвање исте. Пријављени кандидати подврћиће се у својим месним командама лекарском прегледу ради уверења о њиховом здрављу и добром виду.“

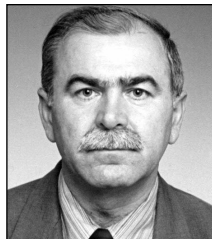
Михаило је одмах је написао пријаву на конкурс. Помало се бојао да ли ће његов претпостављени старешина његову пријаву проследити даље. Но, убрзо је увидео да је стрепио без раслога. Командир је поступио исправно и по савести. Михаилову молбу је, на његову радост, проследио надлежнима. Када се уверио да је пријава прослеђена, Михаило се састао са братом Живаном. Рекао му је да је одлучио да иде у авијацију и да се пријавио на конкурс који је расписало Министарство војно.

На братово питање шта ће рећи родитељи, посебно отац који је био болестан, Михаило је одговорио: „Шта се ту може. Ја знам да ће родитељи ову одлуку примити тешко. Плашиће се за мене. Али, ово је прилика да се уздигнем изнад средине, да се отмам из прашине која ме гуши... да покажем да нешто вредим. Да нисмо браћа, ја

Животним стазама нашег првог војног летача Михајла Петровића

МЕЂУ ПРВИХ ХИЉАДУ ПИЛОТА У СВЕТУ

Етамп је био авијатичарски центар Француске. Тамо се се сјатили млади људи из европских држава, Америке и Аустралије у жељи да постану пилоти

ПИШЕ:
Златомир Грујић,
пуковник у пензији

бих и тебе повукао тамо... Само у авијацији моћи ћу нешто да учиним. Тамо се тражи лична вредност. Иначе, овде да сам и Наполеон, има да ме прогута подофицирски жиг. Да сам ма какве памети, морам одслужити одређени број година као наредник. У претходном чину изгубио сам три године. Једино рат, или авијатика може подофицира да прослави, ако га и срећа послужи.“

Хоћу оно што не може сваки

Живан је шапатом прокоментарисао да је то опасно, да је то још увек новина са пуно непознаница.

Са жаром у очима Михаило му је одговорио: „Јесте. Без тога нема напретка. Шта ми вреди, ако бих постао официр, увек ћу носити жиг „трупно“, а ти знаш шта то значи. То је зид између нас и оних школованих, који нас гледају са висине. Е, хоћу и ја њих да гледам одозго. Тамо ћу да покажем шта може да учини и један са малом школом, кад се већ све даје на ту проклету гимназију, а ми, сиротињски синови, нисмо могли кроз њу да прођемо. Ми ћемо овако, грудима и срцем!“

Живан се снуждио и тихо упитао брата: „Је ли већ пријава отишла?“ Михаило му са призвуком поноса у гласу одговори: „Отишла. Командир и сви други дали су повољно мишљење. Знаш да ће бити велики број пријављених, али уздам се у оцено, и што ме познају.“

Наставише разговор, а Живан и даље нетремице гледајући брата у очи, упита: „А шта ћу ја?“ Михаило настави са озбиљношћу и одговор ношћу старијег брата: „Ти се ди ту и учи за официрски испит. Не можемо двојица из једне куће. Предосећам да ћу бити сигурно изабран... Сећаш се онг Масленикова како је изгледао? Сјајно! Крила, и њима се уздиго као на чуду!“

Када је Живан потврдио да је то летење, и тај аероплан, стварно чудо, Михаило настави са пређашњим жаром: „Е, на таквом чуду хоћу и ја да летим. Хоћу оно што не може сваки. Хоћу да се о мени прича. Хоћу да се чује наше село. Хоћу да видим како изгледају зидине граских бедема одозго. Хоћу брзине јуриша!“ После неколико дана јавили су Михаилу да му је отац болестан. Отишао је у Влачку да га обиђе. Отац Милош је

био тешко болестан, али схватио је Михаилову жељу и подржао га у одлуци да иде и да се школује за авијатичара. Михаило је обишао село, опростио се од родитеља и родних брда и планине Рудника. Вратио се у Београд очекујући резултате конкурса. Знао је да неће бити лако јер од 168 кандидата треба да се изабере само шест.

За војну авијатику 30.000 динара

После обављених испита, после лекарских прегледа и састанака конкурсне комисије, од великог броја пријављених кандидата, објављена су имена шесторице изабраних према усвојеним критеријумима. Најбољи су били: поручници Милош Илић и Јован Југовића, потпоручник Живојин Станковић, наредник Михаило Петровић и поднаредници Миодрог Томић и Војислав Новичић.

ВОЈНА АВИЈАЦИЈА

Идеја о војној авијацији родила се после првог лета браће Рајт. Французи су 1909. организовали прву авијацијску јединицу, у саставу артиљерије, која потом улази у састав инжењерије, 1910. оснивају инспекцију за авијацију и аеростатику. На маневрима у Пикардији 1910. први су употребили авијацију. Ваздухопловне маневре без учешћа Ков Французи су извели 1912. Од 1909-1912. године у Француској је произведено око 300 авиона и обучено 234 пилота.

Немачка 1910. формира ваздухопловни батаљон и школује 20 официра пилота, учествују на маневрима у Померанији, 1912. војна авијација је посебан род. Од 1909. до 1911. године произвели су 100 авиона и обучили 90 пилота.

САД су првог августа 1907. године у јединицама везе формирале ваздухопловно одељење. Први војни авион на бављен је 1909. године. Ваздухопловно одељење образовано је 1910. од једног авиона, једног ваздушног брода и три балона.

Италија прву авијацијску јединицу формира у Торину 1910. године, прва употребљава авијацију у рату са Турском у Либији 1911/12. године. У рат је ушла са девет, а крајем рата имала је 28 авиона.

Русија је 1910. године располагала са 10 војних авиона. Велика Британија 1911. формира ваздухопловни батаљон при краљевској инжењерији, који је 1912. прерастао у посебан род војске.

Авион Фарман на земљи, изнад њега Блерио

С тим у вези „Политика“ 18. априла 1912. године пише: „Министар војни добио је ванредни кредит од 30.000 динара за војну авијатику. Тај новац употребиће се за шилење наших официра и подофицира у Француску државну школу авијатике. Наши питомци отпутоваће за који дан.“

Дакле, међу шесторицом првих „државних питаца“ одабраних за школовање у француским авијатичким центрима, један од тројице подофицира био је артиљеријски наредник Милош М. Петровић.

Последњег дана априла 1912. године, у рано јутро брзим возом за северозапад кренула је мала група српских питаца за Француску. На перону је било мало света: особље воза, шест првих српских авијатичара и њихове породице.

Први српски пилоти су отпутовали возом преко Загреба, Ријеке, Венеције, Милана, Женева за Париз, односно у варошицу Етамп где су се налазиле у свету познате елитне пилотске школе „Блерио“ и „Фарман“. Вођа екипе био је поручник Милош Илић. Михаила је на далек пут у Француску испратио брат Живан Петровић.

По доласку у Париз српски кандидати за пилоте јавили су се посланику Краљевине Србије у Француској Веснићу. Он их је укратко упознао са Паризом и Француском, а потом их упутио српском војном изасланику пуковнику Михаилу Рашићу, који их је отпратио у летачке центре за обуку, односно у пилотске школе.

Француске пилотске школе у то време биле су цивилне и приватне, налазиле су се у градићу Етамп, шездесетак километара од Париза. Пилотске школе су носиле имена чувених француских авијатичара Мориса Фармана и Луја Блериоа. Једна се звала „Фарман“, а друга „Блерио“ обе са седиштем у Етампу.

У француској летели на двокрилцима

У пилотској школи „Фарман“ кандидати за пилоте су обучавани на авионима типа Фарман, који су били двокрилци (биплани). Ту су распоређени: поручник Јован Југовић, наредник Михаило Петровић и поднаредник Војислав Новичић.

У школи „Блерио“ обука је провођена на авионима једнокрилцима (моноплан) типа Блерио. Ту су распоређени: поручник Милош Илић, потпоручник Живојин Станковић

и поднаредник Миодраг Томић.

Етамп је био авијатичарски центар Француске. Тамо се се сјатили млади људи из европских држава, Америке и Аустралије у жељи да постану пилоти. Било је ту, поред Француза и Срба, Немаца, Енглеза, Аустралијанаца, Швеђана, Американаца, Бразилаца, Шпанаца, Бугара, Грка и других. Неки су дошли о државном трошку, а неки приватно. Но све

их је водио исти сан, жеља и циљ да науче вештину летења и постану пилоти.

Обука у школи „Фарман“ била је на авионима са једном командом, наставник летења је седео поред питомца. После завршене теорне наставе и обуке, кандидат је полагао усмени испит и онда седео у авион да лети самостално. У школи „Блерио“ авиони за обуку имали су дупле команде (за ученика и наставника). По доласку о Етамп српски „питомци“ смештени су у заједнички павиљон. Били су увек на окупу и близу једни других, нису се одвајали ни током обуке, ни у слободно време. По томе се били препознатљиви у летачком центру.

Обука је почела одмах по доласку у школу. Била је динамична, напорна и интензивна. Ученици пилоти су у почетку рупали (возили авионе по аеродрому) по читав дан ради усвајања технике управљања авионом на земљи. Након савлађивања технике управљања авионом на земљи следила је обука у ваздуху. Убрзо су српски питомци почели да лете.

Михаило пише брату Живану писмо: „Ево ме у Етампу, шездесет километара од Париза, ту је наша школа. Јавили смо се и замисли: одмах смо летели са овим наставником чију ти слику шаљем (Броден).“

Како је величанствено летети зна само онај који се нађе на висини сто до двеста метара изнад вароши и лети као птица. Летео сам двадесет минута, али немам речи да кажем како је то лепо. Ни једна реч није довољна да опише то осећање. Праћу бих се и полетео сам својим крилима и окупао се у овом плавом, француском небу! Изгледа да је биплан довољно сигуран. Бога ми, овде је летење – играчка! По десет аероплана лете као птице на разним висинама, до хиљаду метара, пуно их небо. А ми смо тамо били срећни да видимо један, и то из далека. Ја сам се осећао неисказано добро, толико да ми је жао што сам слетео. За данас толико. Одмах по пријему писма пошаљи ми граматуку француског језика од Поповића и речник од Стевовића. Ово ми је хитно потребно, јер сам своје заборавио у возу, у Милану. Јави ми важније новости.“ Из писма се види и Михаилово одушевљење летењем али и огромно одговорност да школовање савлада што квалитетније, па и знање француског језика.

У једном од наредних писма Живану пи-

ше: „Када сам пошао у Француску, кренуо сам са мирном савешћу да радим за славу, да постигнем у летењу извесан успех и прогрес, да би оставио име да живи!“ У другом, пише: „Ја се не плашим смрти! Ја се борим за успехе и прогрес авијације, ако у том погинем остаће моје име да живи!“

За добијање дипломе пилота по прописима ФАИ (FAI – Federation Aeronautique Internationale, тј. Међународне ваздухопловне федерације, основане у Паризу 1905. године), школовање за пилота није могло трајати краће од четири месеца требало је испунити следеће услове у летењу: извести лет на висини 100 метара; извести фигуру „осмица“ на дужини 800 метара; успешно слетети у кругу пречника 100 метара. У почетку није било захтева, нити у правилима, нити у пракси у одређивању метеоролошког минимума, односно временских услова у којима је могуће безбедно летење. Даљи развој авијације донео је сам по себи одговоре на та питања.

За српске пилоте постављен је и додатни услов, због конфигурације терена у Србији, а то је летење на висини 1000 метара у трајању од једног сата. То је био захтев постављен још пре одласка кандидата на школовање, могло би се рећи стратегијски став о будућој употреби авијације. Примера ради, прва употреба авиона била је на теренима око Скадра, окруженог високим планинама, у пролеће 1913. године, и то на висинама преко хиљаду метара.

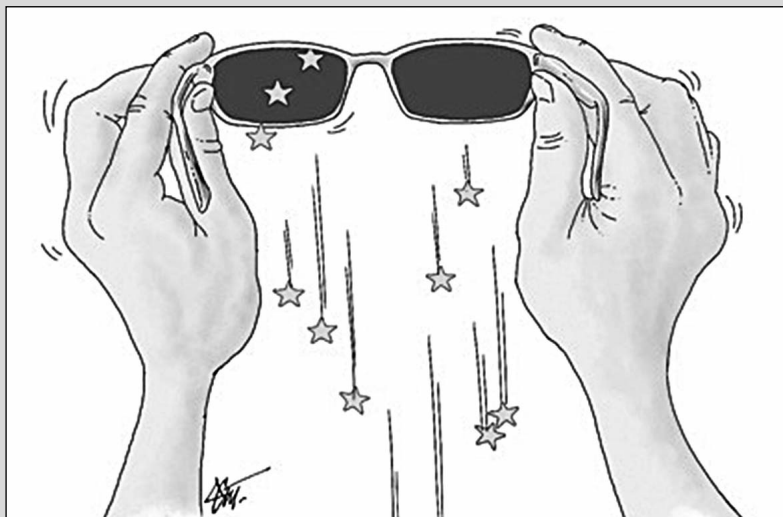
Чланови почасног удружења старих авијатичара

Школовање српских пилота коштала је 47.000 франака по ученику (27.000 франака за обуку и 20.000 франака за одржавање авиона). По завршетку школовања српски питомци су добили дипломе пилота по ФАИ прописима, и то: 1) Михаило Петровић, ФАИ 979, од 2. августа 1912. године;

2) Јован Југовић, ФАИ 1013, од 6. септембра 1912. године; 3) Миодраг Томић, ФАИ 1026, од 6. септембра 1912. године; 4) Живојин Станковић, ФАИ 1027, од 6. септембра 1912. године; 5) Милош Илић, ФАИ 1028, од 6. августа 1912. године; 6) Војислав Новић, ФАИ 1047, од 23. септембра 1912. године.

Треба имати у виду и следеће чињенице, које се жалост не знају, па чак ни у многобројним активностима 2012. на обележавању века наше авијације није било речи о томе. Наиме, шесторици из прве групе српских пилота, школованих у Француској 1912. године, као посебно признање међу пионирима ваздухопловства, припада статус чланова елитног француског, али и светског почасног удружења старих авијатичара „Старо Стабло Претеча“ (Vieilles Tiges Precurseurs). Ова почаст, према правилима Удружења, припала је само пилотима који су дипломе стекли пре 2. августа 1914. У хронолошком низу од укупно 1.754 додељене дипломе француског Аеро-Клуба, издатих од 1909. до 2. VIII 1914. године, који је то чинио у име Међународне ваздухопловне федерације (Federation Aeronautique Internationale, ФАИ), од њеног оснивања 1905. српски пилоти се, према датуму и бројевима добијених диплома, налазе у средини.

Први међу њима је то звање стекао Михаило Петровић, добио је диплому и пилотски знак број 979, од 2. августа 1912. године, и међу првих је хиљаду пилота у свету! Каква симболика!

Досије актуелних догађања

ДА ЛИ ЈЕ ЕУ И ДАЉЕ ОБЕЋАНА ЗЕМЉА

Једни верују да би нам било боље да се не опредељујемо и да развијамо сопствене могућности, а други тврде да ЕУ нема алтернативу, не само политичку, већ ни економску

Кад је пре неколико година британски историчар Нил Фергусон одржао предавање у Загребу, улазак Хрватске у Европску унију описао је овако: „Хрватска ће у ЕУ ући после поноћи, кад су већ сви гости пијани, а хране је понестало. Простор је потпуно унеређен, многи спавају, а неки су већ узели капуте и припремају се за одлазак”.

Уз ово подсећање, Срећко Хорват и Славој Жижек, у књизи „Шта Европа жели?”, постављају и питање како онда тек описати каснији улазак Србије у Унију. „Па, никако другачије него као долазак на after party! (после забаве, прим. аут.)”, тврде они.

Од уласка Хрватске прошло је ево већ две и по године. У међувремену, ЕУ су погодили и грчка и избегличка криза, које дижу зидове на границама све већег броја европских земаља. Уз све то, шенгенски простор пуца по шавовима, Каталонци најављују „историјско не” Шпанији, Велика Британија спрема референдум о останку у Унији, а Брисел поручује да проширења нема наредних неколико година. Због свега тога, Вацлав Клаус, бивши председник Чешке, нуди своју дефиницију ЕУ: „То је неколико политичара у Бриселу, с њима повезане бирократе у бриселским институцијама и неколико пробриселских домаћих политичких лидера”, оцењује Клаус.

Па да ли Србија и даље треба да тежи чланству у савезу који очигледно није она-

СВАКА ОЗБИЉНА ДРЖАВА ИМА ПЛАН Б

Слободан Антонић, професор Филозофског факултета у Београду, не верује да до заокрета у спољној политици може да дође.

„С оваквом елитом нема плана Б. Држава, кад западне у шкрипац, разматра све опције како да се извуче. Но, ми смо у шкрипцу зато што смо дозволили да нам амбасаде Брисела и Вашингтона буду четврта грана власти. Оне играју улогу ауторитарног монарха који нам не само кроји владу, већ и спољну, па и унутрашњу политику. Било би сјајно ако бисмо сада коначно направили стратешки заокрет и покушали да се спасемо од нових поразних и понижења. Али, бојим се да ћемо добити само ново маркетиншко паковање старих популистичких фраза о томе како ћемо сјајно да живимо кад једног дана уђемо у ЕУ, или бар кад почнемо да користимо чувене претприступне фондове”, каже Антонић.

Он сматра да је наша политичка елита сувише срасла с бриселским и вашингтонским естаблишментом. „Они се не усуђују у својој глави ни да замисле неку алтернативу овоме што сада раде. Свакоозбиљна држава има план Б, поготово када су важне ствари у питању. А ови наши суимали само један план – Брисел или смрт. Зато сада, када су нас притисли, не знамо шта ћемо да радимо. Ми имамо неоозбиљну елиту, па ни као држава не можемо бити озбиљни”, закључује Антонић.

ЕУ ЈЕ ФРАКЦИЈА САД И НАТО

Данашња званична Србија, и Влада и парламентарна опозиција, посматра Европску унију као да смо у деведесетим годинама прошлог века. Још је горе што сличан поглед на Унију има и највећи део наше културне сцене. Као да смо и данас сведоци једне просперитетне међудржавне интеграције, која у свету зрачи примером зближавања народа у заједничком интересу осигурања мира и благостања.

Прилике у Европској унији данас су савим другачије, али та велика разлика није дошла изненадно већ се кумулирала годинама. Најкасније 2008. године, од када траје велика криза ЕУ, свако заинтересован могао је да уочи квалитативне разлике у односу на златно доба интеграције до средине деведесетих.

Већ и пре избијања велике финансијске кризе 2008. било је доста показатеља да ЕУ не функционише добро. Огромно проширење 2005–2007. од дванаест држава чланица на петнаест постојећих стварало је тешкоће у раду институција и процедура креираних за потребе мање сложене структуре. Тим више што је ово проширење увело у Унију листом слабије економије од њеног економског просека по свим линијама гледано.

Упоредо с припремама за велико проширење, Унија је увела заједничку валуту као финале преласка на виши степен унутрашње интеграције у облику монетарне

уније. Бољи познаваоци ове економске области тврдили су и тада да новоуведени систем управљања у овој области није довољан за ефикасну монетарну унију. То се дефинитивно видело од 2008. све до данас када се још не назире излазак из кризе.

Зашто је Унија у тој мери пренапрегла своје скромне капацитете за дубљу интеграцију и велико проширење? Зато што је хтела да постане светска сила. А пошто није могла да обезбеди потребне услове за вођење самосталне спољне и безбедносне политике, она је постала само европска фракција праве светске силе оличене у САД и НАТО. Ево већ најмање петнаест године европска интеграција више не представља унутрашњи развојни пројекат независне ЕЕЗ и ЕУ, већ регионални рукавац геополитичке стратегије САД и НАТО.

Ова промена унутрашње логике европске интеграције објашњава зашто је ЕУ толико стало да од Србије одузме Косово и Метохију и учини један неславни преседан у својој историји. Осим тога, унутрашња криза Уније знатно мења њену перспективу проширења. За недогледно време, наиме, Унија се неће ширити. Али, неће ни мењати политику проширења јер она сада служи за контролу политичких и културних елита у државама кандидатима.

У складу с тим, цео механизам стабилизације и придруживања за Србију је постао застарео. Ако је процес приступања изгубио свој циљ – пуноправно чланство у

кав какав је био пре петнаестак година, када је Београд прокламовао свој европски пут?

Уз дилему због Европе која „постаје инструмент моћних“ треба имати у виду и нове охрабрења који стижу од неких европских политичара, попут италијанског премијера Матеа Ренција. Ренци је недавно поручио да је центар Европе њена периферија, а срце Европе њена граница.

Пре неколико дана, државни врх је поручио да ће наставити свој пут ка чланству у ЕУ, уз одржавање и унапређење традиционално добрих односа с Русијом, Кином и другим земљама. Посматрачи имају различите ставове: једни верују да би нам било боље да се не опредељујемо и да развијамо сопствене могућности, а други тврде да ЕУ нема алтернативу, не само политичку, већ ни економску. У прилог томе наводе и да се готово 85 одсто наше трговинске размене обавља или са земљама ЕУ или земљама кандидатима.

Упркос све жешћој кризи Уније, за Весну Пешић „европски пут значи улазак у једну привилеговану заједницу“. Ова социолошкиња подсећа да се управо у регионалним сукобима види колика је предност чланица ЕУ и наводи пример дуготрајне грчке блокаде Македоније.

„Када нисте у ЕУ, а заговарате антиевропску политику, онда немате никакву дискусију у друштву, све се доноси по хитном поступку, а парламент је играчка у рукама Вучића. Искрени заговорници ЕУ у Србији могу да буду само опозиционе снаге, али када оне проговоре добију шамарчину из СНС-а, па не могу да мобилишу шире слојеве“, сматра она.

Међутим, Ненад Поповић, лидер Српске

народне партије, тврди да Србија у овом тренутку нема ни политички ни економски интерес да постане чланица ЕУ, посебно не по цену одрицања од Косова и Метохије. „Ми треба да се угледамо на ЕУ, у смислу владавине закона, независности и функционисања институција система, поштовања слободе медије и људских права. Треба с њом најснажније економски да сарађујемо“, каже Поповић, чије је мишљење да Србији треба да уравнотежи спољну политику и да развија што ближу сарадњу с Русијом и Кином, не занемарујући развој односа с ЕУ и САД.

Сличног мишљења је и Душан Пророковић, директор Центра за стратешке алтернативе. Србији је, према његовим речима, много паметније да остане по страни, да не улази у процес на који не може да утиче, јер то не могу ни остале мање земље у ЕУ, па чак ни једна Пољска с 40 милиона становника.

„Одлуке ту доносе четири кључне земље ЕУ. Ми на то не можемо да утичемо, а интеграција много може да утиче на наш положај, и када се говори о односу према Русији, и када се говори о кинеском плану изградње новог пута свиле“, каже Пророковић, у уверењу да Србија није у ситуацији да се одриче савезништава нити инвеститора с било које стране.

Има ли Београд алтернативу уколико би одустао од евроинтеграције?

„Уместо мазохистичке политике 'ЕУ нема алтернативу', треба да се окренемо унутрашњем развоју“, уверен је Поповић.

Весна Пешић, пак, мисли да Србија не може да буде неутрална нити у некој врсти партнерства с Русијом. „Бити неутралан значи практично остати нигде. Србија треба

да се укључи у регион, а не да тражи неки трећи пут. Јер, Србија је пропала земља у којој владају сиромаштво и фирерпринцип. Како ми можемо да будемо изузетак у окружењу?“ пита она и додаје да је Русија као алтернатива ЕУ „потпуна фантазмагорија љубитеља Путина.“

С друге стране, Пророковић сматра да је време за размисљање о плану Б већ истекло. „Тај план Б ја не бих поставио као неки дуализам ЕУ – евроазијска интеграција, јер видимо проблеме у функционисању обе интеграционе целине. ЕУ функционише по инерцији, питање шта ће с њом бити у наредној деценији, и што се тиче њене структуре и онога где ће се простирати. Евроазијски савез је у овом тренутку више оријентисан на постсовјетски простор. Тако да је за мене план Б јачање сопствених капацитета и учвршћивање добрих односа с што већим бројем партнера у свету“, каже он.

Упитан да ли Србија може сама, одговор да у свету постоје и мање земље које се тако понашају. „Исланд је одустао од европских интеграција (пре две године, прим. аут.), иако има 15 пута мање становника од Србије“, објашњава он.

Истовремено, Пророковић указује и на то да се ЕУ налази у осетљивом тренутку дефинисања спољне и безбедносне политике. „Могуће је да се због тога и сама ЕУ распадне, мање због питања према Русији, више због односа према трансатлантском партнерству“, наглашава он и подсећа да је претпрошлог викенда у Берлину марширало четврт милиона људи против тог споразума.

**Биљана Чпајак,
Димитрије Буквић**
Извор: Политика

ЕУ – онда се и његов смисао темељно променио. Он је сада у функцији друге сврхе – неке врсте колонијалног смештања Уније на овим просторима.

Стога за Србију овакав процес придруживања и приступања нема никакав општедржавни смисао. Ако је о државном интересу реч, њега треба заменити другом врстом односа Србије и ЕУ.

Слободан Самарџић
Професор Факултета политичких наука

ПУТ У ЕУ ЈЕ ПУН ИЗАЗОВА, АЛИ И КОРИСТИ

Важно је да грађанима приближимо све аспекте чланства у ЕУ. Не слажем се с бомбастичним изјавама које, чини се, неке колеге политичари олако дају. У комуникацији с јавношћу јасно сам истакла да је пут у ЕУ пун изазова, али и користи за државу и грађане. Да бисмо на прави начин разумели процес, потребно је да знамо шта су објективно утврђени критеријуми који су део акција (европског правног поретка), али и укупан контекст међународних односа у тренутку када кандидат започиње или је у току преговора.

У процесу интеграција јасан је принцип условљавања, исти је за све, то су стандарди за које се очекују да их кандидати примене. Нико нас не приморава да радимо нешто ако нећемо. Али ми смо рекли

да хоћемо у ЕУ зато што је нормално да се реформишемо и достигнемо животни стандард држава ЕУ.

Наравно да постоје политичке околности које су олакшавајуће или отежавајуће. Бриселски споразум је свакако за нас тежак за спровођење, јер је производ лоше политике коју су претходне владе деценијама спроводиле. Решили смо да се покренемо из зачараног круга неактивне и лантирајуће политике према КиМ.

То је Бриселски споразум – не признајемо независно Косово, али тражимо решења за одрживи опстанак и бољи живот нашег народа. И то је истина. Такође, наглашавам да нико од нас не тражи да признамо Косово као што га ни неке чланице ЕУ нису признале. Наш став је јасан. Исто тако погрешна је и перцепција која се ствара у делу јавности да бисмо, неприхватљивим по нас чином признања, добили аутоматско чланство. То су популистичке и у суштини највише тезе.

Све државе су прошле неке врсте политичког условљавања. Зато то и јесте захтеван и вишегодишњи процес. Неке земље су чак захваљујући неким за њих повољнијим међународним околностима постале чланице иако нису до краја биле припремљене. И шта сад? Хоћемо ли да се бунимо и љутимо или ћемо да радимо макар оно што је до нас – да реформишемо друштво због нас самих, али и покушамо да нађемо заједнички језик с европским партнерима. Наша стратешка одређење ка ЕУ најважнији је спољнополитички

циљ Србије, а наравно да се трудимо да одржавамо добре политичке и економске односе и с другим партнерима.

Препозната је озбиљност Србије али и европске вредности солидарности и толеранције наших грађана током актуелне мигрантске кризе. Радимо колико можемо, реализујемо оно што смо обећали, али немамо право да игноришемо потребе грађана, пре свега економске.

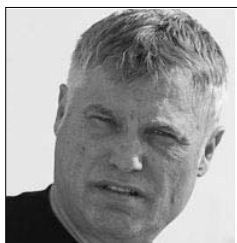
Нама је доста конфликта и наша политика је усмерена на просперитет државе и грађана. Најбоља политика је поштење и држање речи, и према грађанима и у међународним односима, тако се и понашамо. Очекујемо од наших партнера из ЕУ исти приступ. Као земља кандидат немамо неки механизам за доношење одлука у телима ЕУ, зато разговарамо, консултујемо се и предочавамо наше позиције чланицама, заједнички интерес је да се дође до за нас прихватљивог а самим тим и одрживог решења. Показало се у нашој блиској прошлости да бескомпромисни ставови не дају сјајне резултате.

Јадранка Јоксимовић
Министарка без портфеља задужена
за европске интеграције

Србија и однос великих сила

ПОСЛЕДЊА БАЈКА

**Америка данас води рат против вредности
за које се до јуче борила**

ПИШЕ:
Мирослав
ЛАЗАНСКИ

Руско заузимање приштинског аеродрома 1999. године била је прва оружана конфронтација Русије и Запада још од времена кубанске ракетне кризе 1992. Можда ће то у историји бити забележено и као догађај који је означио почетак другог хладног рата. За време првог хладног рата мени су често пребацивали да стојим на страни Запада, иако сам настојао, а верујем и успевао, да када су у питању интервјуи, имам подједнак број генерала и маршала и једних и других и да посећујем војне базе и САД и СССР. Сада, у другом хладном рату, мислим да су Руси у праву, јер је Русија та која поштује цивилизоване норме и суверенитет држава, тобожње вредности Запада у првом хладном рату.

Кад су Руси заузимали приштински аеродром 1999. и када су покушали да авионима на Косово пошаљу своја појачања, Мађарска, Румунија и Бугарска нису дозволиле прелет руских авиона. То је била срамна одлука и кршење захтева из резолуције Савета безбедности УН од 10. јуна 1999. и споразума групе Г-7 од 3. јуна 1999. У та два документа се експлицитно наводи да ће „међународно цивилно и безбедносно присуство на Косову“ бити „под покровитељством УН“ и да руски контингент „неће бити под командом НАТО-а“. Наравно, НАТО није имао намеру да испоштује било какве обавезе. Америка је, чак и пре усвајања резолуције УН, упорно радила иза кулиса да би осигурала да Русија буде спречена да игра било какву улогу на Косову. Вашингтон се при томе ослонио на бивше руске војне савезнике из Варшавског уговора, који су грозничаво чезнули да уђу у НАТО и у ЕУ, и који су без оклевања урадили све оно што је Америка од њих захтевала. Што је значајна црта њиховог националног карактера. Недавно иступање господина Борисова у Софији, када је директно потврдио да је Бугарска торпедовала „Јужни ток“ да би удовољила Вашингтону – лишено је сваке пристojности и националне части. Тако поступају само марионете. Некада совјетске, сада америчке. Вероватно сада у Москви многи проклињу Михаила Горбачова и његове

реформе, које су срушиле Совјетски Савез и довеле НАТО на границе Русије. Па је сада Русија суочена с Америком, која је решила да успостави низ сателитских режима у државама на границама Русије.

Руси су свесни да је поновно успостављање старе сфере утицаја за њих питање живота и смрти. У међувремену, Америка је прогласила победу у првом хладном рату, али уместо да ужива у тријумфу, она је стално тражила нове непријатеље. Јапан је био први кандидат, али колапс индекса Никеи убрзо је окончао ту панику. Онда су на ред дошле старе муштерије: Србија са Слободаном Милошевићем, руска мафија, као да италијанска не постоји, српска патриотска мафија наоружана атомском бомбом, исламски фундаментализам, Норијега, Садам Хусеин, пуковник Гадафи, Башар ел Асад, Кинези и њихово војно јачање, Владимир Путин и Русија.

Тражење непријатеља неизбежно ствара непријатеља. Нажалост, Америка се данас суочава са светом који јој жели зло. Кина мрзи Америку и не верује јој, али сувише Американаца и сувише Кинеза зарађују једни од других да би елите дозволиле рат. Јапану се смучило да слуша америчке приговоре због њиховог економског система и њиховог наводно недовољног кајања због силовања Нанкинга, али спо-

рови са Кинезима око острва на Пацифику донекле враћају Јапан у амерички загрљај. Латиноамериканци су уморни од тога да им се стално суди и пресуђује само на основу „напора који се улаже у борбу против трговине дрогом“. Бразилци више не могу да поднесу да слушају придики о уништавању прашума.

Што се тиче Руса, они су се одрекли совјетске империје, а да нису испалили нити један метак. Око 25 милиона етничких Руса остало је распадом СССР-а изван граница Русије. Целокупно конвенционално наоружање совјетске армије, изван граница Русије, остало је у новим државама, бившим совјетским републикама. Борис Јељцин је наивно поверовао да други неће покушати да искористе слабости Русије. Поверовао је како су Русија и Запад пријатељи и партнери.

Владимир Путин није наиван и свестан је да се и други хладни рат води због истих питања као и први: слобода и самоопредељење држава. На једној страни су САД и њени сателити, који промовишу идеологију „тржишне демократије“, на другој страни су Русија, Кина, Индија, Бразил, Јужноафричка Република... Америка данас води рат против вредности за које се до јуче борила.

А Србија, где смо ми у свему томе? Где је нестала лепа бајка о ЕУ и Косову, која је испуњавала нашу штампу и заокупљала наше политичаре? Докле ћемо да слушамо западне амбасадоре у Београду како нас бесрамно лажу и сироту Мају Коцијанчич како немоћно колута плавим очима не успевајући да смисли некакав одговор. Последњи кошмар наше наивности...

Извор: Политика

Сусрет у Северној Ирској јуна ове године: Барак Обама и Владимир Путин
(Фото Ројтерс)

Конзумирање алкохола и здравље

ОД ЦИРОЗЕ ЈЕТРЕ ДО ПСИХИЧКИХ ОБОЉЕЊА

Две трећине испитиване популације пије. Од тога трећина редовно (једном недељно до свакодневно), а две трећине повремено (од једног до једанаест пута годишње, односно једног до три пута месечно). Сваки дванаести испитаник припада групи високоризичне употребе алкохола.

Конзумирање алкохола у свету и у Србији је веома често, иако носи ризик од бројних последица по појединца и целокупно друштво. Светска здравствена организација процењује да у свету око две милијарде људи конзумира алкохол и да је могуће дијагностиковати различите поремећаје настале његовом употребом код 76,3 милиона људи. У Европској унији алкохол је одговоран за прерану смрт и инвалидитет 12 одсто мушкараца и два одсто жена. Током 2012. године алкохол је у Србији био узрочник 77 одсто оболелих мушкараца од цирозе јетре и 59,5 одсто оболелих жена.

С обзиром на то да је опијање светски проблем који се снажно манифестује и у Србији, Љубица Паковић је (у завршном раду дипломских академских студија – магистера из јавног здравља) анализирала ставове, перцепције ризика и последица у вези с употребом алкохола према социјално-демографским карактеристикама; обавила статистички прорачун броја редовног и повременог узимања алкохола у испитиваном узорку; идентификовала социјално-демографске карактеристике испитаника, као и учесталост употребе алкохола и других психоактивних супстанци који упућују на конзумирање алкохола.

Истраживање знања, ставова и понашања становника Србије старости од 18 до 64 година у вези са употребом алкохола урађено је на основу података прикупљених у оквиру „Националног истраживања о стиливима живота становништва Србије 2014. године“, студије пресека, спроведене у периоду јануар – март 2014. године.

Резултати пијанста поражавајући

Две трећине испитиване популације пије. Од тога трећина редовно (једном недељно до свакодневно), а две трећине повремено (од једног до једанаест пута годишње, односно једног до три пута месечно). Сваки дванаести испитаник припада групи високоризичне употребе алкохола. Међу последицама сопственог узимања алкохола које су испитаници доживели доминира

Спас од проблема често се у алкохолу тражи

неповољан утицај на финансије. Следе последице по здравље, дом, посао, пријатељство, учешће у тучи и заустављање од стране полиције због вожње у алкохолисаним стању. Скоро петина испитаника је због туђег пијанства скренула с пута којим је кренула, а сваки десети испитаник је био изложен непријатностима или је осетио несигурност на јавном месту, укључујући и градски превоз. Саобраћајну незгоду због туђег пијанства доживело је 1,5 пута више мушкараца него жена (1,4%:0,9%). Највећи број испитаника подржава тестирање на присуство алкохола у организму возача током целе године и нижу дозвољену границу нивоа алкохола у крви возача од тренутне (0,3‰), а најмање могућност законске забране домаће производње пића. Испитаници процењују да највећи ризик собом носи редовно пушење марихуане или хашиша, а најмање попити пет или више пића током викенда.

Учесталост и ниво конзумирања алкохола варира у зависности од социјално-демографских карактеристика испитаника. Редовно алкохол конзумира скоро половина мушкараца, незнатно већи проценат сеоског становништва, испитаници узраста 55-64 године, сваки трећи нежењени и испитаници са средњом школом. Повремено пију три од четири жене, градско становништво и испитаници старосне доби од 18-24. године. Употребу алкохола као високоризично понашање у највећој мери процењују најстарији испитаници, жене, сеоско становништво, као и разведени односно удовци.

Жене имају позитивнији став према мерама државе за спречавање штетне упо-

требе алкохола, као и најстарији испитаници у сеоским подручјима, са основном школом и разведени односно удовци. Због туђе конзумације алкохола сваки десети мушкарац и свака седма жена нису могли да засну ноћу или су били ометани у сну. Вербално је нападнут сваки осми мушкарац, а сваки осамнаести и физички. Мушки пол, градска средина, млађа старосна доб испитаника и виши ниво образовања су предиктори конзумације алкохола.

Наведени резултати указују да је неопходан стратешки приступ државе према сузбијању последица употребе алкохола, унапређење координације свих мера због мултисекторске природе проблема као и континуирано спровођење превентивних мера усмерених на целокупну популацију.

Алкохол и последице по здравље

У Србији просечна потрошња износи 9,6 литара чистог алкохола по глави становника.

Употреба алкохола може узроковати повреду и настанак више од 200 болести (зависност од алкохола, хронично обољење јетре и малигне туморе усне дупље, ждрела, гркљана, једњака и јетре, повећан ризик од рака дојке и карцинома дебелог црева).

Прекомерна употреба алкохола узрочник је 3,3 милиона смрти годишње у свету (5,9% свих смртних случајева у свету), односно један од 10 смртних случајева међу одраслом популацијом. Током 2012. године алкохол је у Србији био узрочник 77% цироза јетре код мушкараца од и 59,5% код жена.

Алкохолизам је, после депресије, ментални поремећај који највише доприноси појави инвалидитета на глобалном нивоу. Узимајући у обзир године живота изгубљене због преране смрти, и године проживљене са инвалидитетом, оптерећење алкохолном представља 10,8% оптерећења болестима у региону. Ово чини алкохол трећим најучесталијим фактором ризика лошег здравља у Европској унији.

Посебно значајан здравствени, али и економски проблем представља штетна употреба (злоупотреба) алкохола без знакова зависности (саобраћајни удеси, туче, убиства, оштећења јетре, кардиоваскуларна обољења, дуготрајно лечење, одсуствовање с посла, незапосленост, смањена продуктивност, насиље и криминал). Око 23 милиона европљана је зависно од алкохола, са годишњом нематеријалном штетом од око 68 милијарди евра (бол и патња чланова породица).

Превенција, лечење и сузбијање алкохолизма

Алкохол је високи фактор ризика и за настанак саобраћајног удеса (возача и пешака). Истраживања спроведена у земљама у развоју показала су да је једна до две трећине погинулих возача моторних возила била под дејством алкохола, а више од половине пешака страдало је од стране пијаних возача. У укупном броју саобраћајних удеса у Србији у периоду 1997-2007. године просечно 7% удеса изазвали су пијани возачи.

Током векова алкохолизам је прешао дуг пут од порока до болести и од моралистичког до социјално-медицинског приступа. „Статус“ болести добио је 1951. годи-

не, када су га први пут дефинисали експерти СЗО.

У Републици Србији постоје бројне законске одредбе које су на снази, а односе се на коришћење алкохола и на различите мере које имају за циљ смањење штете изазване коришћењем алкохола.

Читав сет закона из области здравства регулише коришћење алкохола. Закон о здравственој заштити посебну пажњу посвећује лечењу особа зависних од алкохола препознајући као општи интерес на нивоу државе праћење и спречавање хроничних масовних незаразних болести и болести зависности. Закон о јавном здрављу предвиђа да делатности у спровођењу јавног здравља у области физичког, менталног и социјалног здравља становништва обухватају праћење фактора ризика, међу којима се наводи и употреба алкохола. Према Закону о здравственом осигурању осигурану не припада право на накнаду зараде, ако је неспособност за рад проузрокована акутним пијанством, као ни лицима према којима се спроводи мера безбедности обавезног лечења алкохоличара и наркомана у здравственој установи. Према Закону о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, заводи, односно институти за јавно здравље дужни су да воде регистре лица оболелих од болести и стања од већег јавно-здравственог значаја, укључујући и регистар лица оболелих од болести зависности. Закон о заштити лица са менталним смет-

УМАЛО СИЛОМ ПАДОБРАНАЦ

Збило се то на самом почетку моје новинарске каријере, тачније поткрај шесте деценије минулог столећа. Трагајући за темом за наредни број нашег недељника „Народне армије“ сетих се – падобранца.

На ту помисао, да одмах кажем, нисам дошао случајно. Напротив. Пре него што сам из једне противавионске јединице прекомандован у Политичку управу Савезног секретаријата за одбрану (СЧНО) негдашњих Оружаних снага СФРЈ, под чијом је „капом“ била и Редакција „Народне армије“, командант јединице у којој сам био референт технике, а којег сам упамтио по изузетној преданости послу и бризи за људе, предложио ми је једнога дана да се, како је тада рекао, не потуцам по београдским подстанарским собама, већ да смештај потражим на батајничком аеродрому – међу пилотима, такође самцима, који, као ни ја, још нису помишљали на женидбу.

„Биће ти, видећеш, много боље“ – рече ми командант после једног састанка, пртходно ме упитавши како проводим самачке дане. „Што да те разне и већма незасите гадарице, пељеше“, мислећи да су официри пуни пара и да се, уз то, ретко врзају по стану, јер раде, такође, од јутра до мрака“...

Био је у праву. Нисам се ни тре-на двоумио: прихватио сам командантов предлог. На аеродрому сам провео неколико година. Тамо сам упознао многе пилоте ондашњег Ратног ваздухопловства, као и падобранце који су, у склопу редовне обуке, најчешће полетали управо са тог аеродрома.

Међу њима је био и један изузетан човек, који, нажалост, више није жив. Реч је о генерал-пуковнику Стевану Мирковићу, старешини који је блиставу војничку каријеру окончао на високој дужности начелника Генералштаба негдашње ЈНА.

Када сам свом уреднику предло-

жио да напишем репортажу о падобранцима имао сам на уму мој први сусрет са њим. Знајући да падобранци често увежбавају ноћне скокове одлучих да их тог поподнева потражим.

Био је то, сећам се добро, врло леп дан лета на измаку. Сунце на заласку је, попут ужареног наранџастог диска, наговештавало сумрак као вечиту разделницу између дана и ноћи. Падобранци су поређали падобранске торбе дуж једне беле линије извучене по бетонској писти и проверавали да ли су падобрани ваљано спаковани. Командант батаљона, потпуковник Мирковић, је ишао од једног до другог падобранца, пажљиво загледао њихове падобране и понешто би прозборио са сваким од њих. А било је и оних који нису могли да прикрију трему, што се могло и очекивати. Командант је поткрај њих дуже застајао. Понеког би потапшао по рамену пре него што би га оставио и пришао другом падобранцу.

Кад смотра би завршена, потпуковник Мирковић ми прииђе, прострели ме својим плавозеленастим очима и упита заставника, који га је у столу пратио:

„Је ли то тај новинар?“

„Јесте!“ – одговорих уместо заставника.

Благо се осмехну и пружи ми руку.

„Добро“ – рече поново. „Имамо још времена до полетања. Него, играш ли ти шах? То је за нас падобранце најбољи начин да прекарамо време“...

Одиграсмо неколико партија и, онако успут, попричасмо о циљевима предстојеће обуке у ноћним скоковима. А када на небу заискрише прве звезде поче укрцавање падобранца у авион руске производње. Падобранци поседаше један поред другог у прилично великој авионској утроби. Међу последњима уђосмо командант и ја: млад новинар, боље речено, „новинарчић“, поручник по чину. Летелица је брзо досегла одређену висину са које су падобранци почели да искачу. Не прође много времена а нас тројица – командант, заставник и ја – остадосмо сами.

„Дај му свој падобран, нека и он скаче!“ – рече командант врло озбиљно свом заставнику.

Признајем: нађох се у чуду. Ни мало ми није било пријатно. Потпуковник Мирковић ме само погледа, оћута неколико тренутака, па прозбори: „Па како ћеш написати репортажу о нама ако ниси нешто и сам доживео?“

Тих, за мене, неочекиваних тренутака смо се обојица присетили када сам, више година касније, генерала Стевана Мирковића, тада команданта Скопске армијске области, посетио ради интервјуа.

Влада РИСТИЋ

ЗАПАЖЕНА ИСТРАЖИВАЊА

МА Љубица Паковић, дипломирала је на Правном факултету у Београду. Специјалистичке студије под називом „Високе европске студије“ у организацији Правног факултета Универзитета у Београду и Европског универзитетског центра Универзитета у Нансију (Француска), у оквиру којих се изучавао рад институција Европске уније, карактеристике правног поретка Европске уније, европско пословно право, европска спољна, заједничка пољопривредна и трговинска политика, завршила је с одличним успехом. Од 2010. године запослена је у Министарству здравља Републике Србије, у Сектору за европске интеграције и међународну сарадњу.

Мастерс студије с темом: „Перцепција ризика и ставови становништва о употреби алкохола“ одбранила је пред комисијом Медицинског факултета у Београду.

њама дефинишући појам таквих лица, наводи да су то и лица оболела од болести зависности.

Увиђајући јавно-здравствени значај коришћења алкохола и његов утицај на здравље становништва, Влада Републике Србије усвојила је неколико стратегија. Године 2006. на снагу је ступила Стратегија развоја здравља младих у Републици Србији. Посебна пажња посвећена је болестима зависности које имају хроничан ток и доводе до тешких поремећаја психичког и телесног здравља младих, односно угрожавају или заустављају њихов нормалан психо-физички развој. Стратегија развоја заштите менталног здравља, усвојена 2007. године, предвиђа превенцију менталних поремећаја и унапређење менталног здравља, с нагласком на зависнике од психоактивних супстанци због високог процента опште популације која користи алкохолна пића. Стратегијом јавног здравља Републике Србије (2009) промовише се успостављање и развој партнерства у решавању јавно-здравствених проблема. У Стратегији за превенцију и контролу хроничних незаразних болести (2009), наглашава се да употреба алкохола представља значајан здравствени и социјални проблем.

Новица Пешић

60. Међународни београдски сајам књига

МОЋ ПИСАНЕ РЕЧИ

За сваког по нешто, о свему по мало, могло би се сажето описати недавно одржана манифестација која велича књигу и приближује је сваком човеку

Са промоције књиге Медија центра „Одбрана“ о обавештајној служби Краљевине Југославије

Београдски међународни сајам књига, најрепрезентативнија, најпрестижнија и најпосећенија књижевна манифестација у овом делу Европе, ове године је организован од 25. октобра до 1. новембра на површини од 29. 968 м², уз учешће 483 директних излагача, од којих је 67 из иностранства. На сајму су учествовали највећи домаћи и бројни инострани писци и издавачи, који су представили своја најновија издања, разговарали о издаваштву, промовисали нове књиге, писце и идеје. Током осам сајамских дана, у највећим излагачким просторима Београдског сајма, поштоваоци књижевности могли су на једном месту да сагледају целокупну овогодишњу издавачку продукцију и да, по најповољнијим ценама, обогате сопствену библиотеку најновијим насловима домаћих и иностраних издавачких кућа.

Почасни гост јубиларног, 60. међународног сајма књига била је Русија – земља уз

чије смо писце одрастали и заволели књижевност. Ова година је проглашена у Русији за годину књижевности, што представља чињеницу која учешће земље почасног госта на нашем сајму, чини још значајнијим.

Организатори руског наступа на 60. Београдском међународном сајму књига потрудили су се да низом манифестација свеобухватно представе руску културу. На националном штанду у хали два представљено је више од 1 500 књига водећих руских издавача. За поштоваоце писане речи из Србије били су уприличени сусрети са најбољим класичним издањима, новим издањима савремених аутора, монографијама и водичима кроз Русију, представљена је широка лепеза уџбеника, посебно за оне који већ уче или се припремају да уче руски језик.

За посетиоце Београдског сајма уприличена је изложба фотографија „Блага руске

писмености“ из колекције музеја „Каломенское“, која је посвећена историјату развоја руског писма и књижевне културе.

Највећа приредба те врсте у региону

Централно место у руском програму узела је тема православља. Под називом „Православна Русија“ представљена је изложба књига и низ манифестација међу којима је и „Православне енциклопедије“, у издању црквеног научног центра Руске Православне Цркве; збирке чланака српских и руских аутора поводом 1000-годишњице од смрти Светог Благоверног кнеза Владимира.

Током Сајма, на руском штанду публици је први пут представљена књига „Стара Србија. Драма једне европске цивилизације“ Славенка Терзића, изванредног и опуномоћеног амбасадора Србије у Русији.

Највећи сајам књига у Србији и у региону данас је свечано отворен у Хали II Београдског сајма по 60. пут на радост свих књигољубаца јер ће наредних осам дана моћи да уживају у најбогатијој књижевној трпези која им се подастире само једном у току године.

У име Русије, земље почасног госта, учеснице Сајма је поздравила др Наталија Нарочницкаја, директор московске Фондације за историјску перспективу, приређивач серије књига о историјским везама Русије и Србије. Аутор је бројних научних радова о националној историји, међународним односима и савременој политици, укључујући и њен најзначајнији рад: Русија и Руси у светској историји.

Подсетивши да „у словенској култури књига заузима посебно место“, она је казала да су „књиге реке које Васељену преплављују мудрошћу“, а затим је цитирала летописца Нестора из XI века који је у „Повести минулих лета“ „написао да је“ у њима непрегледна дубина, оне су нам утеха у тузи.

„У историји јужних Словена књижевност, хришћанство и државност израстали су из истог корена и нераскидиво су повезани“, констатовала је Нарочницкаја и цитирала нашег патријарха Павла: „Нама Бог није дао ни мач, ни пушку да присиљавамо људе да нам приђу, да постану хришћани. Дао нам је реч...“ и подсетила да је говорио: „у наше време често се може чути да књиге постају прошлост, да дигитална доба диктира своја правила, живот, међутим, сведочи о нечем другом. Снага речи постаје све већа, као што постаје већа и одговорност за изречену, а тим пре и штампану реч“.

Част да отвори јубиларни Сајам књига ове године припала је редитељу и писцу Емиру Кустирици, двоструком добитнику Златне палме на филмском фестивалу у Кану, добитнику Златног лава на Венецијанском фестивалу и националном амбасадору УНИЦЕФ-а у Србији. Као писац обавио је две књиге које су биле хитови.

Кустирица је рекао да му је велика част што је добио позив да отвори ову смотру и додао да му много значи што су он и овај Сајам књига вршњаци.

Писмени: човек врлина, необуздан, острашћен

Кустирица се у својој беседи „Бити писмен“, која је преводљена на руски, језик почасног госта, вратио у 19. век када је пи-

Из УВП - Шабац

ИЗЛЕТ У СОКО ГРАД

сменост у нашим крајевима доносила посебно место у друштву и „када би неко за некога рекао он је писмен, гласно би изразио према тој особи уважавање над којом је лебдио облак покривајући главу као велику тајну али и ништа мањи збир врлина. Писмени није био савршен, али му је то била намјера“, рекао је Кустурица.

Ево како је Кустурица дочарао писменог човека по његој мери: „писмени је тежио ка истини, доброту и узвишености. Није имао никакве везе са антијунаком који постаје оличење времена у којем живимо. Никада није био до краја стваран, а руководили смо се са њим. Изгледао је као лик који је искорачио из неке књиге, бануо пред нас као и сама истина да без упамћених слика и читавих поглавља књига нема писменог човека!“ „Писмени је био човек врлина, необуздан, острашћен као Оскар Вајлд, али је рјечју као сабљом знао да раздвоји укус од неукуса и покаже нам пут и начин како да мислимо. Све друкчије од оновременог антијунака, селфи човека самозаљубљеног, оног који не верује у историју, прихвата корпорацијски капитализам као судбину и вриједно ради на доказу како његов комшија али и читав народ не вриједи пишљива боба! Он прави селфи снимке својим ајфоном и са великим узбуђењем прати развој сваке бубуљице на лицу“.

Медија центар „Одбрана“ на сајму књига представио се са више изузетних наслова који пос вему судећи представљају национално богатство писане речи. Посебно занимање изазвале су књиге - „Обавештајна служба Краљевине Србије у Великом рату (1914-1918)“ др Милана Мијалковског, др Душана Томића, Звонимира Пешића, пуковника у пензији и мр Зорана Антића, и „Марш на Дрину“ Јасне Јојић. О делима, осим аутора говорио је и рецензент прве књиге генерал-пуковник у пензији професор др Бранко Крга, а о документарном приказу чувене композиције Станислава Биничког „На Дрину“ писац текста истоимене поеме новинар и дипломата Милоја Поповић Каваја.

- На основу великог броја докумената и захваљујући детаљном истраживачком приступу аутори књиге „Обавештајна служба Краљевине Србије у Великом рату (1914-1918)“ потрудили су се да реално прикажу како је та важна делатност као што је обавештајна функционисала у критичном периоду за наш народ. Апострофирањем три периода у историји рада обавештајне службе током Великог рата служба је обухваћена у целини и сагледана у свим аспектима – и позитивним и негативним, оцењује професор Крга, док је један од аутора књиге професор др Милан Мијалковски истакао да је значај књиге изузетан, јер се из ње не сазнаје само проблематика уско везана за службу већ и знатно шири која се односи на укупне околности које су се одвијале током и у година одмах после Првог светског рата на друштвено-политичкој сцени тадашњег Балкана.

Последња активност у годишњем програму војних пензионера Шабац био је излет до Соко града, историјског утврђење у близини Љубовије, организован средином октобра.

Међу шабачким војним пензионерима владало је велико интересовање за овај излет јер многи никада нису крочили у Соко град. Њих четрдесетак било је веома задовољно оним што су тамо чули и видели.

И време је излетницима ишло на руку: био је леп сунчан дан. По доласку у Соко град свештеник задужен за информисање посетилаца, између осталог је рекао:

- Соко град је настао у средњовековној Србији. Најстарији подаци о Соко граду потичу из давне 1476. године. Најдуже у њему боравили су Турци. По одласку и њихо-

вом великом девастирању Соко града, много касније, епископ шабачки Лаврентије подигао је подно града манастир посвећен Николају Велимировићу. На платоу испред манастира подигнут је велики споменик Николају. С обзиром на то да се манастир налази десетак километара од главне магистрале, Војска Србије је 2001. године изградила асфалтни пут, тако да се тамо данас лако стиже.

Соко град има и музеј са бројним историјским експонатима о граду и животу у њему кроз историју.

Излетници су били веома импресионирани и природним лепотама дуж целе дринске магистрале од Лознице до Љубовије.

Излет је завршен заједничким ручком у Љубовији, у ресторану „Идила“, где је домаћин био Сретен Цвеле Цветојевић. Њему и особљу ресторана војни пензионери су веома захвални за пријатно проведени дан у том делу Србије.

Стеван Стојановић

Догађаји из НОР-а који се не заборављају

ЕЛИТНА ЈЕДИНИЦА

Прошле су 73 године од 4. новембра, дана када је у Босанском Петровцу формиран Пратећи батаљон ВШ НОВЈ-а.

Само три дана пре овог догађаја, 1. новембра формирана је Прва пролетерска дивизија. Врховни командант друг Тито 7. новембра предао је гатну заставу Првој пролетерској бригади. Поред Прве пролетерске бригаде у састав Прве пролетерске дивизије ушла је и Трећа крајишка и Трећа Санџачка бригада. Све три наведене бригаде одликоване су, поред осталих одликовања и Орденом народног хероја Југославије. Оредном народног хероја одликован је и Пратећи батаљон ВШ НОВЈ, за заслуге у обезбеђењу највишег руководства НОП-а, посебно за време нацистичког десанта на Дрвар 25. маја 1944. године.

Четврти новембар као свој празник прослављала је Гардијска бригада, све време док је као војна формација постојала.

Д. Ђумић

Стамбено питање највећи проблем УВП Црне Горе

ЗАСТОЈ У ГРАДЊИ

Председник Удружења војних пензионера Драган Тиодоровић, секретар Радивоје Здравковић и председник „Војних бескућника“ разговарали су у Министарству одбране Црне Горе са генералним директором директората за људске ресурсе Министарства одбране Михаилом Волковим и начелником Одсека за стамбено проблематику Јагошем Вујошевићем.

Волков је рекао да је упознат са проблемом који мучи војне пензионере, али читајући Закон о рјешавању стамбеног питања за службенике Министарства одбране и припаднике Војске Црне Горе нигдје није наишао на одредбу за војне пензионере.

Тиодоровић је током разговора истакао да су војни пензионери на стамбено обезбеђење код Министарства одбране и да је 250 војних пензионера без стана. Забрињава чињеница да се ово питање споро рјешава.

Градња станова за Министарство од-

Одржан пети
Спортски сусрет
војних пензионера
Црне Горе

ПОБЕДИЛО ДРУГАРСТВО

Поводом 22-годишњице оснивања и рада Удружења војних пензионера Црне Горе у Подгорици је одржан пети спортски сусрет војних пензионера који је окупио 71 такмичара из Херцег Новог, Тивта, Бара, Улциња, Никшића, Пљеваља, Бијелог Поља и домаћина Подгорице.

Такмичење је одржано у мушкој и женској конкуренцији а дисциплине су биле прилагођене трећем добу: пикадо, плојкање, набацивање обручева, скок у даљ из мјеста и бацање камена са рамена.

Иако у поодмаклим годинама, ветерани кажу да за спорт човјек никада није стар, а да је то тако доказ је чињеница да је на такмичењу било и оних који су закорачили у девету деценију живота и да су освајали медале.

У екипном пласману прво мјесто освојили су ветерани Подгорице, а друго Бара и треће - подијелили Никшићани и Пљевљаци.

За освојено прво друго и треће мјесто у појединачној конкуренцији додијељене су златне, сребрне и бронзане медале и дипломе. Побједнику у екипном пласману припао је пехар и диплома а за друго и треће мјесто дипломе.

Овај спортско-рекреативни сусрет уприличен поводом 22-годишњице Удружења војних пензионера и испунио је сва очекивања организатора.

Сви су се тог дана осјећали побједницима.

Р. 3.

бране, Војску Црне Горе и војне пензионере није почело ове године, а посебно је забрињавајуће што у буџету није су одређена средства за стамбену градњу и кредитирање.

Предложено је да Министарство одбране иницира разговор у Влади и да се формира фонд за стамбену изградњу.

Захтјевано је да приликом израде новог правилника за расподјелу станова укључи и представник војних пензионера и да се један члан из редова ветерана делегира и у Комисију за расподјелу станова, као што је то некада било.

Уставном суду је упућен акт због незаконитог поступања органа Министарства одбране у вези са становима. Захтевано је да се 33 удовице врате на списак стамбено незбринутих особа.

Драгомир Рајачић је затражио да Министарство одбране провери да ли је тачно да је Војска уплатила „Првоборцу“ у Херцег Новом средства за 70 станова.

За месец дана биће одржан нови састанак са представницима Министарства одбране

Р. Здравковић

Сусрет негдашњих припадника загребачке „Маршалке“

ДОГОДИНЕ У НОВОМ САДУ

Девети сусрет припадника јединице која је била смештена у касарни „Маршал Тито“ у Загребу одржан је почетком октобра у Београду. Четрдесетак старешина и војника окупиле се у ресторани кампа „Кошутњак“. Била је то прилика да се још једном евоцирају успомене на минута времена, то јест на период проведен у Загребу, али и на догађаје које су потом уследили у новим срединама. Пошта погинулим и преминулима одата је тек средином сусрета, што је замерено организаторима.

На крају је договорено да јубиларни десети сусрет буде одржан у Новом Саду 8. октобра 2016. године. Изабран је и нови организациони одбор који ће припремити окупљање

И. Драгутиновић

Из ОпОд Земун

НЕГОВАЊЕ ТРАДИЦИЈА

Земунци су 22. октобра обележили 71. годину од ослобођења града у Другом светском рату. Тим поводом званичници и грађани окупиле су се испред Споменика палим борцима и одали им почаст. У име Удружења војних пензионера Србије венац су положили Цветко Јокановић, Војислав Стојановић и Томо Крсмановић. Том

приликом присутнима се обратио председник земунских бораца Миодраг Здравковић.

Сутрадан је обележен и Дан ослобођења Батајнице. Војне пензионере на том скупу представљали су Славко Дошеновић, Драгош Бадњар и Радомир Стошић. Том приликом за плодну сарадњу Драгош Бадњар је, у име ОпОд УВПС Земун, уручио захвалницу Слободану Нештинцу, председнику СУБНОР Батрајница.

Т. Митушев

ИЗ АЛБУМА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

МОЛИМ ОСМЕХ

Фотографија представља унапређење питомаца 11. класе ППШ у чин десетара, јула 1954. године у Зрењанину, по завршетку прве године школовања. На фотографији су питомци 1. чете, 3. вода, 3. одељења, 2. батаљона. Горњи ред, с лева у десно: Бранко Флорић, Тихомир Благојевић, Ладислав Зетовић, Антон Молнар, Тодор Сарагиновић, Доњи ред с лева у десно: Будимир Петковић, Најдан Милосављевић и Мато Рајчић.

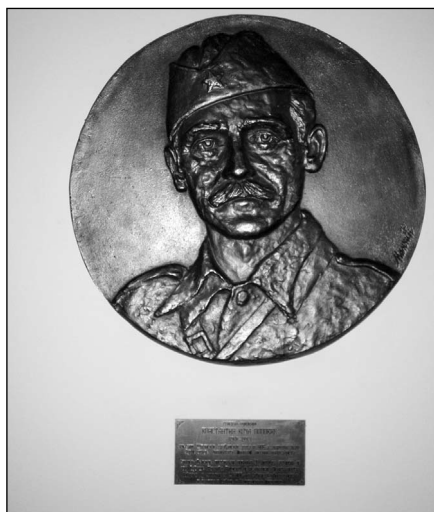
Колико ми је познато сви су постали виши официри. Сада су пензионери.

Ладислав Зетовић, потпуковник у пензији

О легендарном команданту Константину Кочи Поповићу

СИМБОЛ ПОБЕДЕ И ВОЈНИЧКОГ УМЕЋА

Коча је имао све потребне особине бриљантног команданта, укључујући и личну и командантску храброст и раскошан таленат. Зналачки их је искористио.

Славу је стекао вештим командовањем: Коча Поповић

У холу Дома Војске Србије 20. октобра, поводом Дана ослобођења Београда у Другом светском рату, откривен је бронзани барелеф са ликом Константина Коче Поповића (1908-1992), генерал-пуковника ЈНА. Спомен-обележје аутора Љубише Манчића, у присуству еминентних званика, открио је дугогодишњи новинар и председник СУБНОР-а Србије Душан Чукић. То обележје део је пројекта обележавања значајних јубилеја из српске ослободилачке историје, који је ове године покренуо Медија центар „Одбрана“.

На свечаности, чији су покровитељи СУБНОР Србије и Клуб генерала и адмирала Србије, гостима су се обратили заменик директора МЦ „Одбрана“ потпуковник Зоран Крупез, председник Извршног одбора Клуба генерала и адмирала Србије генерал-потпуковник у пензији Златоје Терзић и Душан Чукић.

Имајући у виду да је генерал Златоје Терзић са војничког становишта осветлио лик и дело једног од најистакнутијих команданата НОВ и ПОЈ, то излагање доносило са незнатним скраћењем.

Константин Коча Поповић био је филозоф, песник, официр, политичар и дипломата. У сваком од наведених прегнућа – врхунски резултати. Говорити о човеку који је за живота урадио тако много, истовремено, је лако и тешко. Лако, јер о њему има шта да се каже. Међутим, јако је тешко у казивању достићи оне висине које је Коча у свом раду поставио.

Син богатог индустријалца, унук генерала и академика, детињство је провео у

Швајцарској, где је проговорио француску пре српског језика. Али то није био разлог да се не одазове на служење војног рока у својој земљи. Обрнуто, ни тада ни икада касније Коча није заборављао своје корене и чинио је све што је могао за своју отаџбину. На служење војног рока упућен је у Школу резервних артиљеријских официра Војске Краљевине Југославије у Сарајево. По завршетку школовања, унапређен је, 1927. године, са својих деветнаест година, у чин резервног потпоручника. У току тог школовања добио је квалитетна сазнања из ратне вештине јер је војна мисао у нашој земљи у то доба била међу најбољима на свету.

За његов војнички пут важно је истаћи да је 1932. године дипломирао чисту филозофију на Сорбони у Паризу. Током студија Коча је научио да промишља, а промишљање је један од услова успешног командовања. Коча се за праведне односе међу људима борио из дубоког убеђења да свет у коме владају неправда и неједнакост међу људима није добар свет. Такав став одвео га је, 1937. године, у Шпанију где се прикључио Шпанској републиканској армији. У саставу интернационалних бригада борио се као борац, потом као заменик команданта артиљеријског дивизиона и као командант артиљеријског дивизиона. Ратовао је две године. Унапређен је у чин поручника. Учествовао је у многобројним бојевима, укључујући и последњи – Битку за Мадрид, након чега је интерниран у Француску. За две године ратовања стекао је драгоцену искуства која се ни у каквој школи не могу стећи.

Први командант Прве пролетерске бригаде

Уочи напада Немачке на Југославију, Коча је мобилисан. Рат га је затекао на дужности команданта пуковске позадине. Заробљен је у рејону Ивањице, али је убрзо побегао.

У устанку је од почетка. Прво као командант Космајског, затим Посавског партизанског одреда и групе одреда у Шумадији и западној Србији. У лето и јесен 1941. године водио је, са својим одредима, многе успешне борбе са окупатором. У време Прве непријатељске офанзиве, новембра 1941. командовао је заштитницом Врховног штаба Народноослободилачких партизанских одреда Југославије при повлачењу у Санџак.

Двадесет првог децембра 1941. године постављен је за команданта Прве пролетерске ударне бригаде, прве регуларне јединице Народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије. Под његовом командом Бригада је већ наредног дана ступила у борбу, а затим се успешно борила у многобројним биткама. Да би избегла уништење, извела је легендарни Игмански марш, а ради ширења и јачања устанка и чувени поход на Босанску крајину. На основу личног дневника, Коча је написао „Дневник о ратном путу Прве пролетерске бригаде“. Књига је објављена након рата.

На основу исказаних способности и резултата у командовању Првом пролетерском бригадом, Коча је, новембра 1942. године, постављен за команданта Прве пролетерске дивизије. Командовао је дивизијом у Четвртој и Петој непријатељској офанзиви.

У Четвртој офанзиви, дивизија је водила жестоке борбе на Иван планини, извела противудар код Горњег Вакуфа и била заштитница целе групације и Централне болнице. У Петој офанзиви, самоиницијативно, јер није имао везу са Врховним штабом, са својом дивизијом извршио је продор кроз обруч 369. немачке дивизије, чиме је отворио пут за излаз из обруча Оперативној групи дивизија Народноослободилачке војске Југославије.

Одбио предлог унапређења у чин генерала армије

За извршени пробој обруча, уместо признања, позван је на одговорност! У рату није редак случај да сопствене грешке политика пребацу на војску, а потчињавани их припишу неком од потчињеника. У том периоду, по наређењу и са овлашћењем Врховног штаба, учествовао је у преговорима са Немцима о прекиду непријатељства и размени заробљеника. На преговоре је отишао под правим именом, а друга два члана партизанског тима за преговоре користила су лажна имена.

Када су у Народноослободилачкој војсци уведени чинове, Коча је маја 1943. унапређен у чин генерал-мајора, а у чин генерал-лајтнанта – новембра исте године. У чин генерал-пуковника унапређен је августа 1947. године. Занимљиво је да је Коча Поповић 1985. године одбио предлог да буде унапређен у чин генерала армије.

Оде петог октобра 1943. до краја јула 1944. године командант је Првог пролетерског корпуса. Корпус је у централној Босни изводио борбена дејства против немачког 15. брдског армијског корпуса.

Бар-рељеф са
ликом Коче
Поповића
открио је
Душан Чукић

Свечаности у
Дому Војске
Србије у
Београду
присуствовали
су многобројни
званичници и
поштоваоци
лика и дела
Коче Поповића

Већ као прослављени командант, Коча је јула 1944. године, у време преношења тежишта устанка источно од Дрине у Србију, постављен за команданта Главног штаба Народноослободилачке војске и партизанских одреда за Србију. Са те дужности, заједно са Пеком Дапчевићем, руководио је ослобађањем Београда.

Почетком 1945. године примио је дужност команданта Друге армије која је, у завршним операцијама, дејствовала на правцу Ужице – Сарајево – Бања Лука – Карловац – Загреб.

Начелник генералштаба ЈНА био је од септембра 1948. до јануара 1953. године, када је демобилисан.

Први командант Прве пролетерске бригаде је довољно за памћење. Но, Коча је и први командант прве партизанске дивизије и први командант првог партизанског корпуса. У то време за обављање наведених командних дужности није било ни теоријског концепта, а ни искустава у пракси. Током командовања, Коча је промишљао, истраживао и постављао образац успешног командовања већим јединицама у партизанском рату на окупираној територији. Чинио је то успешно. Многи прослављени партизански команданти, или су поникли под његовом командом, или су ко-

ристили његов пример и искуства. Отуда значај Кочиног командовања. Дао је велики допринос пракси развоја ратне вештине.

Командант за поштовање

О потребним карактеристикама успешног команданта писали су многи. Маршал Мориц Саксонски из 18. века забележио је:

„Командант мора имати дара за наглу и одговарајућу импровизацију. Мора бити у стању да докучи мисли других, а да сам остане недокучив. Мора бити обдарен способношћу да буде приправан на све; да дела, али и расуђује; да у свакој прилици донесе праву одлуку; и да тачно сагледава ствари...”

Ко се није родио са талентом за ратводство, може бити само осредњи војсковођа. Тако је исто са свим талентима: у сликарству, или музици, или поезији, без урођеног талента нема истицања.”

Коча је имао све потребне особине бриљантног команданта, укључујући и личну и командантску храброст и раскошан таленат. Зналачки их је искористио. Зато је и постао командант за поштовање.

Београдска операција

БИТКА ЗА ГЛАВНИ ГРАД

Београдска операција (или Београдска офанзива) представља једну од највећих и најзначајнијих битака на Балкану у Другом светском рату. Операција је трајала од 12. до 20. октобра 1944. године и представљала је део опсежног оперативног плана Трећег украјинског фронта Црвене армије и Прве армијске групе НОВЈ, надовезујући се без застоја на операције у источној Србији и настављајући се гоњењем непријатеља кроз Срем. Здружене јединице НОВЈ и Црвене армије нанеле су у овој операцији немачкој Групи армија Србија тежак пораз, ослободиле су Београд, главни град Југославије и велики део Србије.

Београдском операцијом окончана је 1287 дана дуга немачка окупација главног града Краљевине Југославије. Београд је по ослобођењу постао војни, политички и административни центар и седиште владе нове Демократске Федеративне Југославије.

Са војно-стратешког становишта, Србија представља кључну област Балкана, јер кроз Дунавску, Моравску и Ибарску долину пролазе најважније саобраћајнице. Немачка је окупирала Балкан 1941. а након губитка Африке у мају 1943. била је приморана да организује одбрану. Без држања виталних комуникација било би немогуће држање положаја на јужном Балкану и била би јако отежана координација између Групе армија Е у Грчкој и Друге оклопне армије у Југославији. Београд је кључна раскрсница балканских комуникација. Због овога је немачка Команда југоистока улагала велике напоре у одбрану комуникација у Србији током целе 1944, организујући првенствено офанзивне операције против концентрација снага НОВЈ које су претиле угрожавањем позиција у Србији.

У борбама за ослобођење Београда од 14. до 20. октобра погинула су 2.953 бораца НОВЈ и око 960 црвеноармејаца. Већина погинулих бораца сахрањена је на Гробљу ослободилаца Београда.

Немачке оружане снаге имале су око 15.000 погинулих, међу којима обојица командантујућих генерала, и око 9.000 заробљених. Према званичним информацијама поводом 10 година Београдске операције, немачке снаге су имале 16.799 мртвих и 8.739 заробљених.

Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Шта је донео закон о
правима пацијената

УВОДИ СЕ ЗАШТИТНИК ОСИГУРАНИХ ЛИЦА

У мају 2013. године у „Службеном гласнику“ Републике Србије број 45 објављен је текст Закона у правима пацијената, који је у цивилним установама већ у примени. С тим у вези, а у духу закона, у формацију Фонда за СОВО уграђује се формацијско место заштитника права осигураних лица. Према том закону начин и поступак заштите права из здравственог осигурања својим општим актом ближе уређује организација здравственог осигурања код које је осигураник осигуран. За војне осигуранике, као њихов носилац здравственог осигурања, то је Фонд за СОВО.

Уколико војни осигураник - пацијент није задовољан пруженом здравственом услугом, може поднети приговор заштитнику пацијентових права. Дужност заштитника, по закону, може да обавља дипломирани правник са три године радног искуства. Заштитник је дужан да у року од пет дана утврди околности, а у року од три дана после тога поднесе извештај директору установе, али и приговарачу. Уколико приговарач није задовољан крајњим исходом, може да се жали. Жалбу у другом степену решава Комисија за решавање права из здравственог осигурања која је у формацији Фонда за СОВО. У случају утврђене штете, осигураник има право на накнаду.

Пацијент има право да бира лекара, здравствену установу, има право на све врсте информација о стању свога здравља, право на благовремену и квалитетну здравствену услугу, што подразумева и хумани однос према пацијенту. Пацијент има право на поверљивост личних информација, које је саопштио здравственом раднику. Забрањено је да здравствени радник саопшти другим лицима личне информације. Пацијент који је способан за расуђивање, има право да предложи медицинску меру одбије, а над пацијентом који је без свести, хитна медицинска мера може се предузети, о чему се обавештавају чланови уже породице.

У остваривању здравствене заштите пацијент је дужан да се придржава општих аката здравствене установе, да у потпуности и истинито информише здравственог радника о свом здравственом стању и да се придржава упустава које је прописао надлежни здравствени радник.

Лекар мора разумљивим речима пацијенту да саопшти дијагнозу и прог-

нозу болести, да изнесе кратак опис и циљ предложене терапије, време трајања и последице (не)предузимања предложених медицинских мера, а и то које су алтернативне методе лечења.

Магични рецепт чувеног руског академика
Филатова за побољшање и ојачање вида

ВИТАМИНСКА БОМБА

Када се лечила 60-их година на клиници очних болести у Одеси (Украјина), једна жена имала је срећу да упозна чувеног академика Филатова, који јој је током лечења препоручио и рецепт алтернативне медицине за побољшање и ојачање вида који она после користила стално и са великим успехом.

Направите мешавину од:

- 100 гр сока алое (алоја арборесценс)
- 500 гр издробљених језгра ораха
- 300 гр медасок од 3-4 лимуна

Ова мешавина за бољи вид узима се три пута дневно 30 минута пре јела по једну супену кашику. Конзумира се стално док не дође до побољшања вида. Иначе, овај рецепт не само што „заоштрава“ вид, него и у принципу јача цело организам као и Витаминска бомба.

Битно је: биљка (алое) не сме да буде млађа од 2-3 године.

Исеците веће доње и средње листове, остављајући нетакнут врх биљке и горњих 3-4 листа. Исперите охлађеном прокуваном водом, уклоните шилке са листова и исеците листове на ситне комадиће. Истрљајте и исцедите сок кроз дуплу газу или кроз соковник.

Академик Филатов препоручивао је опране листове не сећи одмах, него оставити на тањир и

држати у фрижидеру 10-12 дана. У овим условима у ћелијама алое формирају се супстанце познате као „биогени стимулатори“, које „буде“ активност ћелија алое. Након тога, листове поново оперите и следите горе наведени поступак. Од таквих листова можете припремити биостимулативни сок алое.

И на крају, треба да знате да је сок алое контраиндикован код акутних болести бубрега, гастроинтестиналног тракта, последњег триместра трудноће, код упалних процеса женских полних органа, код болести кардиоваскуларног система у фази декомпензације, туберкулозе и хемороида.

Мешавину треба ставити
у стаклену посуду

Како препознати анемију и шта користити као лек

ПОСПАНОСТ И МАЛАКСАЛОСТ ПРВИ СИМПТОМИ

У рековаленцесији (опоравку) од анемије добар је млад сир, онај који је још у кеси за сирење. Кажу да је од других паметнији онај човек који једе тај сир и конзумира мед. Не треба запоставити ни унос млека у организам приликом лечења анемије.

Крв у људском организму чини шест до осам одсто телесне тежине, тј. одрастао човек има 3,8 до 5 литара крви. Та драгоцену животну течност се састоји од плазме и корпускуларних елемената (еритроцита, леукоцита и тромбоцита). У крвној плазми налази се одређена количина гвожђа, код мушкарца више, које служи за синтезу (изградњу) хемоглобина и других метаболичких процеса у организму. Хемоглобин је посебна крвна беланчевина која даје црвену боју крви, налази се у еритроцитима (црвеним крвним зрнцима) и служи за пренос кисеоника из плућа до ткива и натраг, пренос угљен-диоксида од ткива до плућа. Ако организам не располаже са довољно гвожђа, долази до тзв. сидеропеничне анемије (анемија услед недостака гвожђа). Она (анемија) може настати због акутног или хроничног губитка крви, због недостатка гвожђа у храни због повећане потребе организма за гвожђем, или због поремећене ресорпције гвожђа из хране преко црева. Због мале количине хемоглобина еритроцити су, углавном, мали, па често имају само танки руб хемоглобина у облику прстена.

Срце принуђено да брже ради

У стањима анемије мали број еритроцита садржи мање хемоглобина, због чега је снабдевање кисеоником важних органа, попут мозга, срца, јетре и бу-

Илустрација је довољан извор података за препознавање анемије
Намирнице које садрже гвожђе

брега смањено. Тада срце ради брже, покушавајући да већим протицањем крви надокнади мањак кисеоника у крви сиромашној еритроцитима. То доводи до срчане слабости, појачаног умора (физичког и менталног), затим до главобоље и раздражљивости.

Понекад је тешко препознати анемију, јер почиње постепено, а симптоми као што су поспаност и малаксалост, неретко се припишу пролећном умору. Тек када се тегобе погоршају, најчешће до те мере да пацијента ометају у свакодневним активностима, отпорност организма на инфективне агенсе опадне, успостави се дијагноза, а потом и лечење анемије, зависно од узрока.

Могући узроци анемије су: мањак гвожђа; губитак крви, акутан или хроничан, услед крварења из дигестивног тракта, чира, због продужених менструалних крварења и друго; немогућност стварања довољног броја црвених крвних зрнаца у коштаном сржи, најчешће услед недостатка неког од елемената потребних за њихово стварање (витамини Б групе, витамин Б 12 или гвожђе); стања која доводе до деструкције црвених крвних зрнаца, чиме се смањује њихов нормалан животни век од око 120 дана; различите болести (целијакија, Кронава болест, сва јетрена и бубрежна обољења, а карциноми посебно), нежељена дејства лекова

Мањак гвожђа у организму је један од најчешћих нутритивних поремећаја у свету и узрока анемије. Јавља се у свим животним добима, али најчешће у пубертету и код потхрањених особа.

Лечење траје више месеци

Осим што је неопходно за синтезу хемоглобина, гвожђе има важну улогу у стварању миоглобина, мишићног пигмента, који преноси кисеоник до мишића, како би обезбедио енергију потребну за обављање физичких активности. Гвожђе је неопходно и за ћелијску деобу и за раст ћелија, синтезу ДНК, метаболизам протеина. Значајна му је улога у јачању имуносистема.

Гвожђе је неопходно за раст и функционисање организма, а потребе за њим варирају у зависности од старости, пола и здравственог стања особе. Препоручени дневни унос гвожђа за особе до 50 година креће се у оквирима од 7 до 15 милиграма, а за особе старије од 50 година дневни унос од око осам милиграма задовољава потребе.

Најчешћи симптоми анемије су: умор, малаксалост и поспаност, lupanje срца, главобоља, раздражљивост и вртоглавица; бledило и тамни подочњаци; проблеми са косом и ноктима и смањена концентрација.

Пошто се успостави дијагноза анемије, на основу крвне слике (смањеног броја еритроцита, вредности хемоглобина и хематокрита), одређивања серумског гвожђа, прегледа коштане сржи и осталог по препоруци хематолога приступа се лечењу које траје по неколико месеци.

Најбољи резултати се постижу комбинавањем препарата гвожђа са витаминима Б 6, Б 12, фолном киселином и витамином Ц који помаже његову искористљивост у организму. У рековаленцесији (опоравку) од анемије добар је млад сир, онај који је још у кеси за сирење. Кажу да је од других паметнији онај човек који једе тај сир и конзумира мед. Не треба заборавити унос млека у организам приликом лечења анемије, јер има и те како значајну улогу (млеко је заправо крв, у њему има свега). Тако је студентима говорио чувени професор Јефтић.

Ч. Антић

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Горан
Станковић и
Милен Чуљић

Година XIII ■ Број 141 ■ Октобар 2015.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња, Ранко
Бабић, Будимир М. Попадић, Никола
Оташ, Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Жељко Будимски (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Тираж: 3.000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд
Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте прима понедељком, средом и четвртом: зими од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима: четвртом од 18.00 - 19.00 часова;

***Весовић Н. Мирјана** у Београду, Ул. Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-15 часова и у Крагујевцу – Ул. Светозара Марковића бр. 19, средом од 15-18 часова.

Телефони: 063/8446-900 и 064/413-148

За потребе војних пензионера ови адвокати обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Гордана Бучевац Стефановић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редослед адвоката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Не вреди да га ударамо по
целу. Паре држи у
иностраништу.*

*Напуните ми стомак, а не
главу.*

*Само паметни знају када
треба да се праве луди!*

*Речи су му ефикасне. Када
би му и рад био такав...*

*Трезан сам, а све видим
дупле цене.*

*Празна глава не боли, али
због празног новчаника –
боли глава.*

*Хајде што плаћамо данак
цивилизацији, али зашто –
силеџијама.*

Душан Старчевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стоматолошка ординација „Президент М“, Звездара, Михаила Булгакова (бивша Душана Петровића Шанета) 46, са тимом искусних стручњака, војним пензионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматолошки преглед, консултација и стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге (протезе, пломбе, надоградње и друго), уз значајне финансијске погодности – плаћање на рате или са попустом, у зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све стоматолошке услуге брзо, квалитетно и повољно.**

Телефони за контакт и информације: **011/342-7481, 063/214-800, 064/135-1487.**